

DEBRECZEN

Keletmagyarországi Napló — XVII. évfolyam 232. szám — 1940 október 11 péntek — Ára: 12 fillér

A mérgezett étel

A bűnök között is van különbség. Már a biblia ismer égbekiáltó bűnöket, a történelmi idők külön teremtenek. Persze nagy különbség van a valóság és a fantázia szüleménye között. A románok mindig mesterei voltak a hazudozásnak és most, amikor végre félig meddig igazat kaptunk ki, ők tele-sírják a világot a legfantasztikusabb hazugságokkal és egyebet se tesz a rájdíójuk, mint a magyarokat rágalmazza. Hát csak hadd üvöltösek. Ez már a tényeken nem változtat. Sőt még az se, hogy a nagyszabású román metropolita olyan pogány hangú és annyira kereszténytelen „pásztor” levelet küldöz híveikhez, meg az se, hogy Horia Sima mennyi szemem szedett valótlanosságot hordoz össze. Az se, hogy a debreceni temetést, mely tisztai küldöttséggel, nemzetiszínű lepellel megrendezett katonai pompa volt, most a román sajtó szeretné fullánkosan gyújtó és lázító tényre degredálni...

Arról azonban senki nem beszél és nem ír odaát, hogy mint fegyverezték fel katonai gépfegyverekkel, puskákkal a „békés” lakosságot katonai parancsnokok a bécsi döntés után azokon a területeken, melyeket vissza kellett adniuk. És a felfegyverzés mellett adták azt az utasítást, hogy „hátizsákkal, kapanyéllal agyon lehet verni a magyar hadsereget” és az ilyen nemtelen és aljas elgondolások születtek aztán meg az ördögkúti Mániumárda arcátlan támadását...

Arról se zeng a román sajtó és rádió, hogy az első napokban mint vitték piacra a román falvak lakosai a mérgezett turót, tejet, vajot, sőt gyümölcsöt. Nem szól a krónika arról a hajmeresztő sorozatról, de a felszabadult falvak és városok népe tudja és soha nem fogja elfelejteni a gázságok özönét, hogy a tejfeles, vajjas kenyeret majszoló kis gyermeket göresökben vitték kórházba, katonák, kik nyugodtan hörpintettek a tejből, sanylik ma is ez a bizalmat a „békés” lakosság merényletének „jóvoltából”.

Miért nem írja a román sajtó ezeknek a rémtörténeteknek hiteles adatait, miért nem beszél a román rádió ezekről a román fajta úgy jellemző merényletekről. Itt nem kell a fantáziát megerőltetni, csak a valóságot kell megírni és nincs az az elvetemült hazugság, mely felülmulhatná tetteiket.

Ezzel szemben a régi igazság itt is érvényesül.

Az beszél, akinek a háza ég. A román elvetemültség adta újabb és újabb bizonyosságát az erdélyi falvak és városok sorában s most azt szeretnék elhíttetni a világgal, hogy a magyarok alig néhány hetes uralma után már is román mártírok vére festi vörösré az erdélyi földet...

A karaván különben halad és Erdélyben a magyar katona nemcsak védelmet teremt, de épít, al-

Még mindig tart a román terror, csupán Temesvároft enyhült, a német kiképző csapatok érkezésére

A románok gyilkolnak a csángó falvakban

Szászrégenben tizenötezer főnyi magyar követelt megtorlást és ajánlotta fel életét és véré

Hossu püspök visszaérkezett Bukarestből, vele Csáky külügyminiszter hosszas megbeszélést folytatott

Budapest, október 10. (MTI) Gróf Csáky István külügyminiszter csütörtök délután fogadta a Bukarestből

visszatérő Hossu gör. kat. román püspököt, akivel hosszas megbeszélést folytatott.

Menekülés a honctól haláltáborból

Nagyvárad, okt. 10. A bánfihunyad—nagyvárad útszakaszon egész hosszában változatlan tömegben özönlött a románok által földönfutóvá lett magyarok tömege. Elbeszélésük szerint Monacodru és a Bihar-hegység vidékein, valamint a Zsil-völgyében tovább tart a terror és az a néhány magyar, aki nem hajlandó aláírni a kiutasítást kéri nyilatkozatot, a legkülönbözőbb megfélemlítő eszközök torturáját kell, hogy vállalja. Egyes helyeken már az egyszerű román nép is sokalja a szegény magyarokkal megnyilvánuló em-

bertelenségeket. A mai menekültek közül többen a hirhedt honctól „haláltáborból” szöktek meg. Amit a honctól internáló tábor rémségeiről mondanak, sajnos, mindenben megerősítik a róla szóló eddigi hírek. Nagyvárad körzetben a mai napon érkezett menekültek számáról pontos adatok természetesen még nincsenek, merthízen azok a hosszú határszakasz legkülönbözőbb pontjain léptek magyar területre, de a déli órákig mintegy 850 menekült jelentkezését vették nyilvántartásba.

Rémuralom a csángó községekben

Kolozsvár, október 10. A csütörtökön érkezett menekültek között mintegy 50 főnyi bukovinai és moldoványi csángócsoport is érkezett. Ezek egytől-egyig román katonai munkásszázadokban szolgáltak. Ugy indították őket útjukra, hogy maguk leszerelték hazaszállították őket. Ehelyett a magyar határra indították a szállítmányt és egyszerűen átadták őket magyar területre. Családjuknak sejtelve sines sorsukról.

Máramarosszigetre beérkezett hi-

rek szerint a román területen lévő csángófalvakból, különösen pedig Bukovinából, igen sok csángó kénytelen volt orosz területre menekülni, mert a román esőselék — bizonyára a hatóság segítségével — fegyverhez jutott és erőszakoskodásával, fosztogatásaival türhetelenné teszi a csángók maradását. Hadikfalva és Istenegits környékén állítólag két férfit és egy asszonyt meggyilkoltak a román terroristák. (MTI)

A német kiképző csapatok megérkezésére Temesvároft enyhült a helyzet

Szeged, okt. 10. A Makó—Nagyszalonta közötti határvonal egész hosszában ma több mint 600 kiutasított család lépett magyar területre. Csaknem valamennyien Marosmentiek, temesiek, Krassószörény vármegye és főként a Zsil-völgyéből valók. A terror még mindig a Zsil-völgyében a legerősebb.

Legtürethetőbb a magyarok helyzete Oravica és Stajerlak-Anina vidékén, ahol az ottani német népcsoport szervezeteinek határozott elítélő állásfoglalása miatt a ro-

mán esőselék féltelensége nem mer annyira érvényesülni.

A temesvári menekültek szerint magában Temesvároft mintha némiképpen enyhült volna a román hatóságok és felelőtlen elemek garázdálkodásai. Ennek okát abban sejtik, hogy a német kiképző csapatok megérkezése megfélemlíti a féltelenkedő elemeket és gátat vet a román anarchiának. (MTI)

Nagyvárad, október 10. A román—magyar határ román oldalán nagyszámú kiülőzött magyar nemzeti-

kötő munkája” után sir és vérzik a felszabadult Erdély kifosztottan, tönkretetten, de mindig, örökké mégis és változatlanul magyar lélekkel...

sz. r. i.

ségü vasutas vesztegel. A románok ugyanis az általuk kiutasított vasutasokat csak akkor hajlandók a határon átengedni, ha nyilatkozatot írnak alá, hogy saját elhatározásukból mondtak le állásukról és önként távoztak.

A szerencsétlen emberek, esakhogy a zaklatástól és éhhaláltól megmeneküljenek, aláírják ezeket a nyilatkozatokat, amelyeket a románok azonnal bemutatnak a Bukarestből odahívott külföldi lap tudósítóknak. (MTI)

Magyar válasz Horia Sima rémmeséire

BUDAPEST, október 10. Horia Sima román h. miniszterelnök tegnap beszédeben foglalkozott a magyar-román viszonyral. A román kormány egyik legfontosabb tagja olyan különös állításokat kockáztatott meg előadása során, hogy az MTI munkatársa kérdést intézett illetékes helyen, vajjon ismeretes-e már az teljes szövegében?

Illetékes helyen azt a választ kapta, hogy Horia Sima, Románia helyettes miniszterelnöke tegnap hosszabb beszédet mondott a magyar-román viszonyról. A főmedvényt a román rádió is közvetítette. A h. miniszterelnök teljes hivatalos súlyával, amennyiben nem történt misztifikáció, rémtörténeteket adott elő hallgatóságának a magyar hatóságok s az erdélyi magyar nép kegyetlenkedéseiről, a magyar kisebbséggel szemben, ennek során megállapította többek között, hogy Kolozsvároft nyolc román rendőrt fogtak el, kivégezték őket, nyelvüket kiszédték és testüket közszemlére tették ki, majd körülhordozták a városban, hogy az ott élő románokat ilymódon félemlítsék meg. A h. miniszterelnök hazudott. Ezt a vadállati cselekményt a román hatóságok követték el a román vasgárdistákon Calinescu miniszterelnök meggyilkolása után. Horia Sima h. miniszterelnök háborzongató előadása során elmeséli azt is, hogy Háromszék vármegyében 30 vasgárdistát agyonlöttek a nagy nyilvánosság előtt. A nézőközönségtől egy pengőt szedtek be, amiért megengedték, hogy a románok agyonlövését végignézzék. Mivel a h. miniszterelnök nem mondja meg, hogy a magyar hatóságok, vagy a nép a követte-e el ezeket a szörnyűségeket, mi megmondjuk pontosan: a román kormány tette ezt meg a román vasgárdistákkal, Erdély nagyon sok helyén. Igaz, hogy eddig nem tudtuk, hogy ilyen alkalomkor lépődíjakat is szedtek.

Aszuman

Tiszta gyapjú szövedék

Hatziegan és a vasgárdisták

KOLOZSVÁR, október 10. Dr. Hatziegan Emil volt román egyetemi tanár egyik informátorunknak elmondta, hogy nemrég felkeresték a vasgárdisták és kényszeríteni akarták arra, hogy az itteni romániaság vezetését adja át a vasgárdistáknak. Ő kijelentette, hogy becsületes, lojális és nyílt politikát akar folytatni és ellenez minden, ami földalatti. Ezt tartja helyesnek a magyarországi romániaság érdekében is. A vizsgafelállítás miatt heves összekülönbözés támadt közöttük. Azóta a vasgárdisták részéről állandó fenyegetések van ki-

Tiltakozó gyűlés Szászrégenben

Szászrégen és vidéke magyarságának kb. 15.000 főnyi tömege október 10-én Szászrégen főterén tiltakozógyűlést tartott, a romániai magyarüldözések ellen. A gyűlésről Csáky István gróf külügyminiszternek az alábbi táviratot küldték:

Szászrégen és vidékének magyarsága a mai napon tartott tiltakozó nagygyűlésen a Külügyminiszter úr iránt érzett legmélyebb bizalmának és hűségének ad kifejezést és ugyanakkor

„A magyar kormány erősebb lépésre is készen áll”

Belgrád, okt. 10. (MTI) A magyar-román viszony és a magyar menekültek kérdése továbbra is a jugoszláv sajtó érdeklődésének homlokterében áll. A Politika 5. hasábján, szűri szedésű egész oldalát ma csak ennek a kérdésnek a jegyében állítja össze. A cikk elején a lap budapesti tudósítójának hosszú beszámolóját közli. A Vreme mai száma első oldalán Románia hadjárata a bécsi döntés ellen e nagy

Román küldöttségek a magyar katonai hatóságoknál

Nagybánya, október 10. A környékbeli román lakosság körében nagy megütközést és elkeseredést keltettek a romániai magyarüldözések hírei. A román községek küldöttségei egymásután keresik fel a magyar katonai közigazgatás szerveit és elítélő nyilatkozatokat tesznek romániai fajtásvéreik embertelensége miatt. Attól tartanak, hogy a magyarok hasonló megtorlásokkal válaszolnak és ezért sokan

A Romániába kiküldött német csapatok feladata az olajmezők őrzése

Genf, okt. 10. (MTI) A „Basler Nachrichten” berlini levelezője a következőkben foglalja össze a Wilhelmstrasse sajtótájékoztatójának kijelentéseit:

A Romániába küldött német kikapcsolócsapatokra és szakemberekre azt a feladatot bízták, hogy őrizzék az olajmezőket. A kiküldés Antonescu kívánságára történt, minthogy a román hadsereg újjászervezésére sürgősen szükség van. A német csapatok Romániának a tökéletes biztonság érzetét fogják adni.

Az általános politikai helyzettel kapcsolatban megjegyzi a levelező, hogy Berlinben bizonyos jelekből arra lehet következtetni, hogy a tengelyhatalmak a közeljövőre politikai meglepetéseket és politikai támadásokat tartogatnak. Jólértesült berlini körök magánvéleménye szerint a német csapatok kiküldése csupán bevezetése annak a nagy politikai és hadászati támadásnak, amelyet a tengelyhatalmak a Balkánon Anglia ellen indítanak.

Ugyanezt a benyomást közli a Tribune de Geneve római levelezője is, aki szintén küszöbön álló fontos eseményeket vár, de nem

téve. Kijelentette továbbá, hogy amikor értesült a Kolozsvárról történő kiutasításokról és azt a hírt terjesztették, hogy ő is ezek között szerepel, akkor nem a kiutasítástól félt, hanem attól, hogyha áttették Romániába, ott baja esnék. Emberileg megérthető, ha az erdélyi románok — mondja továbbá — hivatalos magyar részről közeledést várnak. Bennünket a legösszefőbb együttműködés tölt el és számunkra a legfőbb, hogy a túloldali románok ve-
lünk nem törődnek, sőt ők indítják meg az ellenségeskedést. Én Magyarországot, a hazámat szolgálom akarom, azzal a nyilatkozattal, amelyet adni fogok. (Ezzel arra célozt, hogy Horla Sima rádióbeszédére nyilatkozatot akar adni.)

Ha a magyar kormány teljes mértékben a mostani viszonyokra való tekintettel behívott volna néhány román képviselőt, akkor ezek hivatalos minőségben az ország fóruma és a világ nyilvánossága előtt cáfolhatták volna meg a románok által terjesztett rágal-
matokat. (MTI)

arra kéri, hogy a bécsi döntés határozatainak a román államhatalom által nap-nap után való galád megsértések ott élő vércink kegyetlen üldözésének, kirablásának és legyilkolásának a magyar államhatalom súlyához méltó eszközökkel vessen véget, hogy ezen égbekiáltó gaszágok minél előbb megszűnjenek és megtorolassanak. Az itt élő magyarság a rabságban szenvedő testvérei megmentésére életét és vérért ajánlja fel.

összefoglaló cikkében bő kivonatban közli Teleki Pál grófnak a magyar képviselőházban mondott beszédét.

Ehhez azt a kommentárt fűzi, hogy bizonyára nem téveszti majd el hatását és Románia a kezdeti nehézségekben felülkerekedve, az egészséges megtérés útjára lép. Kiseb címek formájában olyan megjegyzéseket is közölnek a lapok, hogy a magyar kormány erősebb lépésre is készen áll.

azt kéri, hogy küldjék el őket román területre, hogy meggyőzhessék a román hatóságokat és az ottani népet a brutális üldözések igazságtalanságairól, oktalanságáról és veszélyességéről. A magyar hatóságok azzal nyugtatják meg őket, hogy a magyar kormány már átküldte Hossu püspököt a román kormányhoz az üldözöttek azonnali megszüntetése végett. (MTI)

tesz célzást ezeknek az eseményeknek földrajzi színhelyére.

„MIERT NEM BOMBAZTAK IDEJÉBEN A ROMÁN OLAJMEZŐKET?”

Bázel, okt. 10. (NST.) A Basler Nationalzeitung londoni tudósítója írja, hogy az angol kormányt a legkülönbözőbb oldalról támadják, azért, mert az angol légihaderő nem indított kellő időben támadásokat a román olajmezők ellen. A kormány már elkészítette a tervet — írják, — de Halifax lord külügyminiszter külpolitikai nehézségekre való hivatkozással mindig húzta-halasztotta a terv megvalósítását.

Anglia szakít Bukaresttel

LONDON, október 10. (NST.) Sir Reginald Hoare bukaresti angol követ szerdán megbeszélést folytatott a román külügyminiszterrel.

Mint illetékes londoni helyen közlik, a megbeszélés „teljesen negatív” eredményű volt. Bukaresti angol körökben azt hiszik, hogy küszöbön áll a diplomáciai viszony megszakítása Anglia és Románia között.

APOLLO
FILMSZÍNHÁZ

Telefon: 25-09

PAUL RICHTER, HANSI KNOTECK főszereplőkkel:

FÉRFI A GÁTON

MAGYAR HIRADO. FOX HIRADO.

Teleki miniszterelnök erdélyi vagyonát átíratta a magyar államra

Egy kis részletet idézünk a képviselőház szerdai üléséről, amely részletéről nem minden lap emlékezett meg. A képviselőházi tudósítás vonatkozó része így hangzik:

Rajniss Ferenc hangoztatta, hogy mennyire fáj neki, hogy interpellációjával kapcsolatban a miniszterelnököt támadás érte, személyének integritását soha meg nem támadta, bár ellenzéki állásponton áll s az ő férfiúi erőnyeit és érdemeit teljes mértékben

elismeri. Vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár: A bécsi döntés után két nappal átíratta erdélyi vagyonát a magyar államra.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök, aki Bonczos előtt ült a miniszterelnöki székben, fejét lehajította, elpirult és kezével Bonczos államtitkár felé tiltakozóan intett. A Ház azonban lelkesen megéljenzte és megtapsolta a miniszterelnököt.

Német-magyar mezőgazdasági egyezmény

BUDAPEST, október 10. (MTI.) Az 1940. évi augusztusában Berlinben gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter és R. Walter Darré birodalmi közéletnevelési és földművelésügyi miniszter között a magyar-német mezőgazdasági együttműködés tárgyában történt megbeszélések értelmében a magyar és német kormányok képviselői között tárgyalások folytak. A tárgyalások célja az volt, hogy a két ország szoros tudományos és gyakorlati együttműködésének kérdéseit a mezőgazdaság terén kiemelték és eredményeit részleteiben is megállapítsák. A tárgyalások a következő körökben vezettek meggye-
zésre:

A tudományos és gyakorlati tapasztalatok kicserélése, vetőmagok, édes csillagfűrt, fűmagvak, olajos magvak,

gyógy- és fűszernövények, továbbá gyümölcs, vágó, igás és haszonállat lovak, végül baromfi- és tojásgazdálkodás.

A tárgyalások, amelyeket a hagyományos baráti szellem hatott, tekintettel voltak mindkét állam közgazdasági érdekeire. Németország már a múltban is Magyarország agrárterményének legnagyobb felvásárlója volt. Ezért az ezúttal létrejött meggyezések a két ország gazdasági kapcsolatai számára még további fejlődési lehetőségeket tár-
nak fel. A meggyezések nyugodt és zavartalan munkalehetőséget biztosítanak hosszabb időre a magyar mezőgazdaság részére. Ezúttal gondja lesz a meggyezés folytán Magyarországnak arra, hogy Európa gazdasági nagy terében megvalósítandó gazdasági kérdések megoldásában együttműködjön.

Günther berlini professzor Debrecenben

Nagyszerű előadás, érdekes kijelentések

Günther berlini egyetemi tanár szerdán Debrecenbe érkezett, a vasútnál lelkes fogadtatásban volt része. Este a kitűnő német vendég tiszteletére vacsora volt a Blkában, amelyen megjelentek Lossonczy István főispán, Mitrovics Gyula rektor magnifikus, Hütti Tivadar prorektor, Lépes Győző ezredes a Vitézi Szék képviselőtársaság, több egyetemi tanár, lelkes hölgykoszorú és még számosan.

A vacsora során dr. Kováts Andor egyetemi tanár németnyelvű felkötésében üdvözölte a berlini vendéget, rámutatván arra, hogy a magyar közvéleménynek különös öröme a szolgáló napokban, amikor még a belvederel döntés hatása alatt vagyunk, üdvözölhetni egy német kitűnőséget, aki láthatja, hogy a magyar nép milyen hálával van a Harmadik Birodalom és annak vezére iránt. Ellentétben a belvederel döntésnél szerepelt másik peres féllel, amelyik a hírhedt Titulescu kezmenyezésére épp most alakít Angolországban egy németellenes kormányt és így Románia két vasat tart a tűzben. Az így balkáni levantinizmus a magyar lovagiasággal sohasem fért össze és ez a lovagiaság az, amely beünkött 1000 éven át annyi veszély között is megtartott e földön.

A felkötésnél nagy tetszés fogadta. Csütörtökön délelőtt Günther professzor megtekintette a várost és a Hortobágyot, délután pedig a Déri-múzeumban tartott pompás előadást a tehetségkiválasztásról. Az előadás Debrecen társadalmának színe-java megjelent.

Bevezetőben dr. Kováts Andor egyetemi tanár, a Magyar-Német Társaság tagja a debreceni egyetem kisebbségi intézetének igazgatója üdvözölte az előkelő német vendéget és felkérte előadása megtartására.

Günther professzor előadásának lényege az volt, hogy a tehetségkiválasztás és a hivatászelekedés az állam és az egyén érdekében feltétlenül szükséges, viszont ennek előfeltétele a szóbajöheto fiatalok megvizsgálása.

Beszéde végén Günther professzor

reflektált az egész ünnepség rendezője Kováts Andor egyetemi tanár említett felköszöntőjére és azt hangsúlyozta, hogy a német birodalom a magyar nemzet baráti hűségét hasznoló bajtársi szeretettel viszonozza. Isten áldását kérte Kormányzó Urunkra. Debrecen közönsége hálás tapsal köszönte meg a német kitűnőség magyarbarát érzelmeit.

„Jugoszlávia csatlakozzék a tengelyhez”

BERLIN, október 10. (MTI.) Az Essener Nationalzeitung „Délkelet-Európa és a hármasszövetség” cím alatt hosszú cikkben foglalkozik Jugoszlávia helyzetével. A lap megállapítja, hogy most adatik meg Jugoszláviának az utolsó lehetőség, hogy megértse az idők szavát és csatlakozzék a tengelyhatalmakhoz.

A lap belgrádi tudósítója megállapítja a cikkben, hogy Magyarországon és Bulgáriában jutottak először arra a megállapításra, hogy Európában a fiatal népek ereje erőteljesebb és hatalmasabb lesz, mint a lehangyalt angol birodalomé. Ezt a történelmi gondolatot — fejezi be a lap belgrádi tudósítója a cikket — kell megértenie minden délkelet-európai államnak.

Vígshírház mozgó

A szívvel-lelkel gyönyörködtető, felejtethetetlen MAGYAR FILM:

Kelet felé...

ERDÉLY visszacsatolásáról készült teljes előadást betöltő történelmi alkotás!

A legújabb világhíradók!

A Székelyföldön egészen a határig ment a kormányzói pár

Mindenütt óriási lelkesedés nyilvánult meg A kormányzói pár résztvett az ezer székely-lány napjának ünnepségein

Kézdivásárhely, október 10. A Kormányzó úr Öfőméltóságát és a Főméltóságú Asszonyt Kézdivásárhelyen a városból és környékéről összesereglett több mint tízezer főnyi tömeg óriási lelkesedéssel fogadta. A virággal gazdagon díszített pályaudvaron a csapatok parancsnokai jelentkeztek, majd a Kormányzó úr ellépett a díszszázad előtt. Ezután Tóth Balázs járási magyarpárti elnök, Fekete János római katolikus főesperes, Kiss Gábor gazda és Bajkó Kálmáné mondott üdvözlő beszédet.

A Kormányzó úr és hitvese a vidék és a város vezetőivel barátságosan elbeszélgetett és behatóan érdeklődött a székely nép sorsáról. A Főméltóságú Asszony, mint családjának szülővárosát említette Kézdivásárhelyt, ahonnan anyai nagyszülei származtak. A virágosóval borított különvonat Kézdivásárhelyről Zabolára indult vissza, ahol a Főméltóságú pár gróf Miksa Arminnét látogatta meg.

A csikszeredei állomáson székelyföld népe hódolattal és mélységgel szeretettel fogadta a kormányzói különvonatot. Elsőnek Biró Ferenc csikszeredei kerületi főesperes, majd Adorján Ferenc csikszeredei gazda üdvözölte Kormányzó urunkat.

— Itt állunk Főméltóságok előtt — mondotta a székely — tiszta szívvel, szenvedésektől barázdás arcú. A ti tiszta szemetekből olvassuk le a vezér és népe boldog egyetakarását... Felrepülünk, ha kell csillagokig s behatolunk a magyar föld mélyébe,

hogyan betöltsük a magyar munka di-esőségével... A jó Isten éltesse soká Kormányzó urunkat, a mi édesapánkat és a mi édesanyánkat, a Főméltóságú Asszonyt.

Ezután Csiksomlyóra hajtattott Magyarország kormányzója, ahol meglekintette az ezer székely lány napjának ünnepségeit. Zárt katonasorban világháborús tartalékos tisztjeik vezetésével 1700 gyimesi ésángo színpompás felejthetetlen viselésben sorfalat állott s örömmámorban úsztak a Hargita és a Keleti kárpátok völgyei: felszabadulását ünnepelte a székelység.

A csiksomlyói híres kegytemplom aajtájában P. Szóts Dénes szentferenczes zárdafőnök üdvözölte a székelység nevében a főméltóságú párt majd az ezer székely lány műsorának egy részét nézte végig Magyarország nagy-ura.

Az Erdélyi Katolikus Nőszövetség nevében gróf Bethlen Györgyné üdvözölte itt a kormányzói párt.

Csiksomlyóról a csikszeredei állomásra hajtattott a kormányzói pár, ahonnan különvonaton, majd gépkocsin Székelyudvarhelyre ment.

Székelyudvarhelyről visszatérve este hat órakor futott ki a kormányzói pár vonata a csikszeredei állomásról. Este kilenckor Szászrégenbe érkezett a különvonat, ahol a kormányzó fogadva a hivatalos jelentéseket, rövid tartózkodás után a Főméltóságú Asszonnyal együtt gépkocsin utazott tovább.

Az erdélyrészi képviselők ünnepélyes bevonulása és lelkes fogadtatás a képviselőházban

Az új képviselők nevében Pál Gábor beszélt: „A székelység inkább elpusztul egy szálig, semhogy még egyszer rabságba jusson” „Nincs az a szenvedés, amit mi ne vállalnánk a hazáért!”

Történelmi nevezetességű ülést tartott tegnap a képviselőház. Tegnap jelentek meg először a visszacsatolt keleti és erdélyi részek képviselői. Ünnepélyes külsőt épített ez alkalomra a parlament épülete, melyen hatalmas címeres nemzeti zászló lengett. A képviselők kivétel nélkül ünnepi feketébe öltöztek. Az ülésterem ragyogó fényárban uszott.

Az ülést Tasnádi Nagy András elnök nyitotta meg és felolvasta a behívott új képviselők nevét. Minden névvel felhangzott a taps, különösen Bethlen György és Pál Gábor nevével. Gróf Bethlen György vezetésével vonultak be az új képviselők. Amikor Bethlen György alakja megjelent a teremben, kitört a taps és éljenzés, mely mindaddig tartott, míg az új képviselők elfoglalták helyeiket. Akkor hirtelen csend támadt, majd felhangzott a Himnusz.

Tasnádi Nagy András elnök üdvözölte az új képviselőket, mint mondotta, testvéri szeretettel, szívük egész melegével.

— Férfiak jönnek közénk — folytatta, — kiket két évtized szenvedési próbáltak meg, kiknek magyar lelke hús esztendő üldöztetése, igazságtalanságai, gyötrelmei tüzeben acélosodott, akik megtanultak szenvedni, szenvedések között is helyt állani, lemondani mindenről, csak magyarságukról nem és arról, amit a magyarságukkal járó kötelességek előírtak számukra. Tisztelettel és kegyelettel emlékezünk a megpróbáltatások korszakának martírjaira. Szívünkhez öleljük az érkezőket, mindannvi-

kat, nem magyarajkú új képviselőfőrsainkat is, legyenek megértő részei a reánk váró nagy országépítő munkának.

Az elnök ezután hangoztatta a feladatok sokaságát, roppant felelősség van mindnyájunkon, jól meg kell gondolni, mit teszünk. Hisszük, megadatik nekünk, hogy erős lesz az ország és boldog a népe. (Nagy taps és éljenzés.)

Nagy figyelem mellett emelkedett szólásra Pál Gábor, az erdélyi magyarság egyik vezetője. A vizsztatért képviselők nevében mondot köszönetet az üdvözlésért.

— Mikor a Kormányzó Ur lent járt közöttünk (viharos taps és éljenzés), láthatta, milyen öröm tölti el a lelkeket, azért, hogy visszatérhettünk a magyar Szent Koronához és azért, hogy látogatásával bennünket megtisztelt. (Lelkes éljenzés.)

— Ebben a pillanatban testvéri szeretettel gondolunk a menekültek ezreire, kik most keserves sorsban, otthont elhagyva vándorolnak. Testvéri szeretettel gondo-

lunk mindazokra, akik a határon túl maradtak és akikre talán még súlyosabb sors vár, mint amit mi átélünk.

Mélységes hálával emlékezett meg a baráti államokról és a honvédségről. Szavait nagy taps, éljenzés kísérte.

Ezután visszatért a multba, a 22 éves román uralom alatt átélt szenvedéseikre.

— Erőszak, megfélemlítés, zaklatás, testi kínzás volt a sorsunk. Anyagi javaink, életlehetőségünk, intézményeink, iskoláink elso-vasztása, nemzeti életünk és lel-ünk meggyalázása volt a céljuk a románoknak. Sok mindent elvesztettünk, de egyet semmiféle hatalom nem tudott elvenni tőlünk, a nemzeti öntudatot, amelyet nemcsak történelmi megőriztünk, hanem nemzeti öntudatunkat fel is fokoztuk. (Kitörő taps, éljenzés.)

Erdély keleti részén ezer éve a székelység állott őrt. Örökös harcokban védelmezte életét. Mindaz, ami Erdélyben üldözés volt, összehasonlíthatatlanul súlyosabb volt Székelyföldön. Húsz év előtt azt jósolták, hogy két évtized múlva már nem leszünk Székelyföldön. De itt vagyunk mégis — emelte fel szavát, — leszegényedve, meggyötörve, de halálos elszántsággal, hogy többé nem juthatunk rabszolgasorsra. (Viharos éljenzés és taps.) A székely nép inkább az utolsó szálig elpusztul, semhogy még egyszer megélje azt, hogy rabságba jusson.

Ezután arról szólt, hogy az új határok átmenetileg nehézségeket okoznak, de nincs az a nélkülözés, szenvedés és nehézség, amit türe-

Hóman miniszter az egyetemi javaslatról

Az ünnepélyes javaslat után rövid szünet következett, majd rátértek az egyetemi javaslat tárgyalására.

Hóman Bálint kultuszminiszter szólt fel az előadó után:

— Meghatott lélekkel terjesztettem be — mondotta — a kolozsvári M. kir. József Tudományegyetem újjászervezéséről és a Horthy Miklós Tudományegyetem felállításáról szóló törvényjavaslatot a Ház elé. Történelmi esemény előzte meg ezt a javaslatot és ezért ünneppal annak beterjesztése.

Utalt azokra a szempontokra, amelyek a javaslat kidolgozására vezették. Rámutatott arra, hogy a románok Kolozsvárról az egyetemi épületből mindent elvittek, csak a csupasz falak jutottak vissza. (Közbeszólás: A szellemet nem tudták elvinni!)

— Gondoskodnunk kell a károk pótlásáról. — Majd így folytatta szavait:

Mi lesz Szegeden, Pécsen és Debrecenben

— Szeged új egyetemet kap, a Horthy Miklós Tudományegyetem. Ez az egyetem, akár csak a debreceni és a pécsi, a törvényjavaslat szerint négykarú lesz, de egy időre egy-egy kart szüneteltetni kell. A szegedi egyetemen ettől a tanévtől kezdve nem lesz jogi oktatás. Pécsen nem lesz bölcsészeti kar, a debreceni egyetemen megmarad a középiskolai tanárképzés, a matematikai és a természettudományi tanszékek kivételével. E megoldással honorálni kívántuk a hagyományokat, Debrecenben első sorban a református lelkész- és tanárképzést és első sorban a szellemi

lemmel el ne viselnék azért, hogy az ősi magyar hazához visszatérhettünk. (Felkiáltások: Ez a magyar beszéd!)

— Ünnepelesen kérünk mindenkit, hogy ezt a nehézséget senki se használja fel elégedetlenség szítására! Ami minket ért, az csak ránk tartozik. (Viharos taps.)

Megemlékezett aztán a szászok-ról, akiknek képviselői közöttünk ülnek. — Velük együtt dolgoztunk, — mondotta, — közösen a kisebbségi problémákon, amit a legtestvériesebb viszonyban beszélünk meg. Üdvözljük szeretettel, barátsággal őket. (Eljenzés.)

Az erdélyi románság képviselői még nincsenek itt. Elmaradásukat egyelőre indokolttá teszik azok az okok, amelyeket tegnap feltártak.

A bukaresti parlamentben a románok mindig azt kiáltották nekünk, hogy menjenek Budapestre! Eljöttünk, de csak akkor, amikor visszatért az a föld is, amelyen élünk és annyi küzdelmet tojtattunk.

Pál Gábor nagyhatású beszédét így fejezte be:

— A magyar honvédség felké szültsége és szelleme, amely népünk bámulatba ejtette, biztosíték arra, hogy mi többé nem juthatunk abba a sorsba, amelyben voltunk. A honvédségben bízva, fordulunk az egek Urához, a székely himnusz szavaival: „Ne hagyj többé elveszni soha Erdélyt, Istent.”

Pál Gábor beszédét viharos ováció követte.

Egyetemi javaslatról

— Egy városok attól tartanak, hogy az átszervezés egyetemük megesonkítását idézi elő. Igen sok nyugati egyetemen nincsenek teljes karok. Az egyetemek minőségét nem a karok száma határozza meg. Megértünk az érdekeltek aggodalmát, de a tudomány egységes fejlesztését legfontosabbnak tartom. A kolozsvári egyetem a magyar tudomány végvára lesz és így Erdély szellemi életének központja kell, hogy legyen.

A miniszter ezután arról beszélt, hogy az értelmiségi túlermelék méretei csökkentek. Vannak szakmák, ahol kevesen vannak, például az orvosi és mérnöki karon. A jogi és bölcsészeti karra viszont még ma is nagy számmal jelentkeztek. Felszólítja a magyar fiatalokat, hogy pályaválasztásánál ne a pillanatnyi konjunkturához igazodják. Az újjászervezés nehéz feladatokat elé állít bennünket, úgy mond, éppen azért a javaslatot sürgősen le kell tárgyalni.

tudományok terén működő középiskolai tanárképzést tartjuk fontosnak. Pécsen szintén a régi hagyományoknak megfelelően a jogi oktatást kívánjuk fejleszteni a kar megerősítésével. Szegeden a természettudományi oktatást, a természettudományi tanárképzést kívánjuk tökéletesebbé tenni.

Balogh Artur erdélyi képviselő hangoztatta a javaslat történelmi jelentőségét. — Matócsy Mátyás az egyetemi orvosképzés mai rendszerét bírálta. — Somogyi Ferenc tolmácsolta Pécs városának azt a kérését, hogy a pécsi egyetem esor- bitatlan legyen.

Hungária filmszínház

MA is Csak felnőtteknek!

Asszony az örvényben

a titkos, rejtélyes párisi történet

ERICH VON STROHEIM

utólrhetetlen alakításával

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!

HIRADÓ a legfrissebb eseményekkel!

BALRENDEZOK
FIGYELMEBE!

Bá! meghívókat, belépőjegyeket, táncrendet, plakátot, villamosplakátot és minden egyéb nyomtatványt egy vagy többszín nyomással, egyszerű, vagy díszes kivitelben kisebb vagy nagyobb példányszámban olcsón, tisztelesen készít

LAPUNK NYOMDÁJA

a Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó Rt. József kir. h. u. 1

(Vigmozi bejárat mellett) — Arany Bika bérház.

Vásáry István a debreceni egyetem teljességéért

Vásáry István, Debrecen képviselője szólott aztán a javaslatához. Böven felsorolta azokat az indokokat, amelyek a debreceni egyetem teljességében való fenntartása mellett szólnak.

Vásáry István ezeket mondta:

— Ennek a törvényjavaslatnak tárgyalásánál, annak ellenére, hogy Debrecen sz. kir. városnak vagyok képviselője, teljes objektivitással kívánok a kérdéshez hozzászólni. Engem ennek a kérdésnek tárgyalásánál személyi szempontok igazán nem vezetnek, sem részletérdekkel előttem nem állnak. Megvagyok győződve arról, hogy amikor szöveg, nem Debrecen érdekében, nem részletérdekért, nem személyi érdekért szöveg, hanem egyetemes érdekért, a magyar nemzeti kultúra teljessége és maradéktalan érvényrejutása érdekében emelek szót. Érzem azt is, hogy elég nehéz ezzel a törvényjavaslatot állást foglalni ezen a mai napon, amikor az erdélyi képviselők megjelentek a Házban. Talán úgy tűnhetnék fel, felületes gondolkodásra, hogy Debrecen képviselője nem akarja megérteni annak jelentőségét, hogy ellene van annak, hogy Kolozsvárról a tudományegyetem tovább folytassa működését. Tudom s meg vagyok róla győződve, hogy annak, hogy képviselőtársaink, magyar testvéreink ide visszajöhetnek, egyik fő oka és alapja a törvénynek, a jognak és igazságnak érvényre jutása. Én is a törvény, a jog, az igazság eszményeitől vezetve szólalok fel ebben a kérdésben. Igen nagy anyagi áldozatot hozott annak idején Debrecen sz. kir. városa a teljes egyetemért. Újabb áldozatot hozott azért, hogy az orvosi fakultással, az orvosi oktatással is teljes egyetem álljon rendelkezésére, azután később megint három millió pengős áldozatot hozott a központi épület létesítéséért, amely pedig már benne volt az egyetem létesítésében és most azt kell látnia, hogy azért kellett áldozatot hoznia, hogy elveszítse azt az egészen nem is teljes egyetemet, mert az állam a matematika, természettudományi kar felállítását állandóan mellőzte és csak természettudományi tanszékek felállításával igyekezett kielégíteni ezt a kötelezettségét.

— Olyan áldozatot, amelyet Debrecen városa hozott, nem önmagáért, hanem a magyar kultúráért, ilymódon viszonzni, az én megérzésem szerint a joggal, az igazsággal, nehezen egyeztethető össze. A miniszterelnök út azt mondta a kormánypart érkeztén: megnyugtathatom Debrecen, Pécs és Szeged képviselőit, elsősorban mint egyetemi tanár, hogyha ezek az egyetemek bizonyos mértékben ki-sebbedni, vagy eszünkön is fognak valamivel, de komolyságukban növekedni fognak. Én nem vagyok szakértő e kérdésben, ha egyetemet végeztem is, azonban azt látom, az 1912. évi XXXVI. tc. tárgyalása során a közoktatásügyi bizottság jelentéséből, hogy a tudományegyetem az universitas, a teljesség fogalmát fedi, ezért a javaslatban kontemplált fokozatos fejlesztés csak mód, de a cél mindegyik a teljes karú egyetemnek a létesítése. Ha nem a közoktatásügyi bizottság ez a megállapítása helyes, hanem a miniszterelnök úr megállapítása, amelyhez hozzájárult felszólalásában a kultuszminiszter úr is, akkor én bátor vagyok azt a kérdést felvetni, miért szeretik csak a debreceni, szegedi és pécsi egyetemet annyira, hogy komolyságukban növelni akarják. Miért nem szeretik a 300 éves jubileumát ünnepelet Pázmány Péter tudományegyetemét is legalább ennyire és miért nem akarják annak a komolyságát emelni. Ha ennek a Pázmány Péter Tudományegyetem-

nek a 300 éves működéséről itt elismerőszavak hangzanak el, akkor mélyen tisztelt Ház, nem lokal-patriotizmus, nem az, hogy Debrecenből származom, hanem az igazságérzet kívánja, hogy megemlítem, hogy a debreceni egyetem 350 év óta megszakítás nélkül főiskolai oktatással bír, de 400 éve fennálló intézményeiből sarjadt ki s hogy annak az egyetemnek megcsontítását jelenti, amelyről annak idején úgy emlékezett meg az egyik törvényjavaslat, hogy a debreceni főiskola évszázados fényes múltja és Debrecen sz. kir. város közművelődési hagyományai kényszerítik a kormányt arra, hogy végre formailag is elismerje Debrecen jogát a legfelsőbb oktatási intézménynek, az egyetemnek a létesítéséhez.

— Különbben még sohasem hallottam kifogást abban a tekintetben, hogy a debreceni egyetem a maga hivatását a már meglévő tanszékekkel ne tudta volna kellő színvonalon betölteni. A statisztikai adatok azt mutatják, mondotta, hogy a felvidéki egyetemi hallgatók 27 százaléka a debreceni egyetemre jött annak ellenére, hogy Debrecen sokkal távolabb van tőlük, mint Budapest és az itteni 134 hallgatóval szemben csak 40 ment a szegedi és 16 a pécsi egyetemre. A kárpátaljai 28 egyetemi hallgató közül pedig 12 a debreceni egyetem hallgatója.

Beszéde végén Vásáry István kijelentette, hogy a javaslatot nem fogadja el.

A képviselőház ülése két órákor ért véget. A javaslat vitáját pénteken folytatják.

METEOR mozgó műsora:
MA 5-7-9 órák UTOLJÁRA:
BETTE DAVIS gyönyörű filmje:
A vén leány
Holnaptól: AZ ACÉLKARAVAN!!!

A Kormányzó jelenlétében nyílják meg a kolozsvári egyetemet

Kolozsvár, október 10. Október 19-én országos ünnepség színhelye lesz Kolozsvár: húsz év után ezen a napon nyitja meg ismét kapuit a Ferenc József tudományegyetem, amely a megszállás nehéz évi alatt Szeged vendégszeretettel élvezte. A megnyitó ünnepségen jelen lesz vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó. Ott lesz Hóman Bálint kultuszminiszter, képviselteni fogja magát az ország többi egyeteme és jelen lesznek az ország tudományos és politikai életének vezetői is. Hóman miniszter meghívására jelezte megjelenését a német kultuszminiszter is.

Tizennyolc képviselő követle Imrédyt és Jarost

Budapest, október 10. A Magyar Élet Pártjában vitéz Imrédy Béla és vitéz Jaross Andor kilépése után olyan jelek mutatkoztak, amelyek miatt a párt vezetősége egyes képviselőket felszólított: hajlandók-e magukat feltétlenül alávetni a pártfegyelmeknek. Ezek a felszólító levelek október 6-án kerültek szétküldésre. A békétlenkedő csoport kilépésével a párt tiszta helyzetet teremt a kormánypartban.

Csütörtökön a délutáni órákban véglegesen kialakult a kormányból Imrédy Béla és Jaross Andor után kilépettek névsora. Ez a névsor a következők: Nagy László, Mester Miklós, Kunder Antal, Oláh György, Börcs János, gróf Károlyi Viktor, Horváth Ferenc, Németh Andor, Ince Antal, Plukovics József, Fülöp Kálmán, Zsidó Sándor, Pintér Béla és Papp Mihály.

Az elégedetlenkedők kiválása után tehát most már a kormánypart vezetősége tisztán látja a helyzetet.

SZÓFIA, október 10. (Reuter.) Hivatalosan cáfolják és alaptalannak minősítik azokat az értesítéseket, amelyek szerint a bolgár csapatok kiképzői német tisztek.

Ujabb közkegyelem

A Budapesti Közlöny csütörtökön megjelent rendkívüli kiadása a kormányzó legfelsőbb elhatározását közli, amely szerint Magyarország és a szlovák köztársaság közötti jószomszédi viszony értelmében politikai büntetéseknél nyújtandó közkegyelem tárgyában október 1-én létesített megállapodással összhangba és annak

keretei között közkegyelmet kíván gyakorolni. A legfelsőbb elhatározás ezután felsorolja azokat a kategóriákat, amelyek a közkegyelemre vonatkoznak és végül felhívja az illetékes minisztereket, hogy a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket sürgősen tegyék meg. (MTI)

A nagyváradi katolikus püspökség felállításával megszűnik a debreceni apostoli kormányzóság

Lindenberger János apostoli kormányzó, amikor a nagyváradi püspökség betöltésére kerül, kanonoki stallumának betöltésére Nagyváradra költözik

Mint ismeretes, Napholez Pál, a szatmár-nagyváradi egyházmegye nemrég kinevezett püspöke a napokban visszatárgyalt meg a Szentzsékeknek, lemondott püspöki székéről.

Ezzel kapcsolatban felkerestük dr. Lindenberger János apostoli kormányzót, hogy felvilágosításokat nyerjünk arra vonatkozólag, hogy mennyiben jelent új helyzetet a lemondás.

Új helyzet annyiban van — mondotta dr. Lindenberger János apostoli kormányzó —, hogy a püspöki szék üresedésben van. Most a Szentzsékek döntését várjuk, amely a püspöki szék betöltéséről intézkedik.

Elmondotta még dr. Lindenberger János, hogy éppen ebben a pillanatban folynak a tárgyalások a Szentzsék és a magyar kormány között diplomáciai úton a szatmár-nagyváradi egyházmegye újbóli szétválasztásának kérdésében. Köztudomású, hogy ez az egyházmegye a trianoni békekötés után, amely mindkét egyházmegye területéből sokat lehasított, egyesült szatmár-nagyváradi egyházmegye néven. Első püspöke a kiváló Fiedler István volt, akit azonban a románok lemondásra

bírtak. Ezután a római Szentzsék nem töltötte be a püspöki székét, hanem Márton Áron gyulafehérvári püspököt nevezte ki az egyházmegye apostoli adminisztrátorává, aki megbízottakkal intézte az egyházmegye kiterjedő ügyeit. A püspökszentelés már szeptember 8-ára ki is volt tűzve, Napholez Pál azonban az új helyzet következtében lemondott.

A most folyó tárgyalások, amelyek természetesen időt vesznek igénybe, minden valószínűség szerint azt eredményezik, hogy a szatmár-nagyváradi egyházmegyet kettéosztják, az eredeti szatmári és nagyváradi egyházmegyékre, amelyeknek élére új püspökök kerülnek.

Dr. Lindenberger János kifejezte azt is, hogy abban a pillanatban, amikor a tárgyalások befejeződnek és a nagyváradi egyházmegye ügye rendezve lesz, a debreceni apostoli kormányzóság automatikusan megszűnik, ő maga pedig amely pillanatban a nagyváradi püspökség betöltésére kerül, benyújtja lemondását az apostoli kormányzói tisztségről és kanonoki stallumának elfoglalására Nagyváradra távozik.

Nehéz bombák özöne zúdult Londonra

Berlin, október 10. A véderő főparancsnoksága közli:

Kora reggeltől a sötétség beálltáig megállás nélkül folyt a könnyű és nehéz harc-repülőgépeink megtorló támadásai az angol főváros ellen.

Közvetlenül a sötétség beállta után következtek a nehéz bombavetők éjjeli támadásai, amelyek a csütörtök reggeli órákig tartottak.

Legsúlyosabb károkat okoztak a Themze-kanyarban lévő dokkokban. Nagyterjedésű pusztulásokot okoztak a bombarobbanások a főváros központjában lévő vasúti és sínberendezésekben is. Az éjjel igen sok nagy

tűzvést lehetett megfigyelni.

Egyes harc-repülőgépek Dél-Angliában nehéz és legnehezebb bombákat dobáltak kikötőberendezésekre, csapattáborokra, vasúti pályákra és fegyverkezési tüzemekre.

Dél- és Közép-Angliában több repülőteret bombáztak. St. Ewalban, Penrhoseban és St. Merryben hangárokat és szállásokat pusztítottak el. Több repülőgépet semmisített meg. Cardiff kikötőjében a bombatalálatok nyomán heves robbanások támadtak, amelyek következtében nagy tűz ütött ki.

Magyar levonték sikere Padovában

RÓMA, október 10. A padovai nemzetközi ifjúsági felvonulás az új Európa fiataljainak nagyszabású megmozdulása volt. Különös fontosságot biztosít a padovai ünnepségnek a Duce személyes jelenléte, ami alkalmat adott az olasz ifjúság válogatott képviselőinek s a megjelent tisztekre menő tömegnek, hogy kifejezze törhetetlen ragaszkodását Mussolini iránt. Jelen volt az ünnepségen báró Villani Frigyes kvirinali magyar követ, vitéz Szabó László kato-

nal attasé, továbbá a római német, spanyol és japán nagykövet, továbbá a bolgár és román követ. A Magyarországot képviselő 177 levontéka példás fegyelmével és katonás kiállással kivívta a közönség nagy tetszését. Amerre a magyar ifjak megjelentek, mindenütt viharos tapsal fogadták őket és amikor fesszes díszlépésben elvonultak a Duce előtt, még akkor is óriási lelkesedéssel üdvözölték őket.

A debreceni táblaelnök Nagyváradon

Nagyvárad, október 10. Oláh Lajos debreceni kir. ítélőtáblai elnök, az igazságügyminiszter megbízásából

Nagyváradra érkezett az igazságügyi hivatalok és intézmények meglátogatására.

A Nyulasnál haláragázolt egy férfit a bősörményi vonat

Borzalmas szerencsétlenség történt csütörtökön délelőtt a nyulas állomás közelében, a 8-as számú kilométerkönel. A hajdúböszörményi vonat halálragázott egy 50 év körüli, iparos külsejű, egyszerű ruházatú férfit. A vonat kerekelt teljesen összeroncsolták és szinte a felismerhetetlenségig eltorzították a holttestet.

A szerencsétlenség színhelyére a délelőtti órákban csendőrljárót ment ki és megindította a vizsgálatot. A szerencsétlenül járt férfi zsebében nem ta-

láltak semmi írást, amiből kiletét meg lehetett volna állapítani. A csendőrség jelentést tett az ügyészségnek az elgázolt ismeretlen férfiről és megindította a vizsgálatot a személyazonosság megállapítására. A holttestet a törvényeséki bonctani intézetbe szállították és a vizsgálat kiterjed annak megállapítására is, hogy öngyilkosság történt-e, vagy véletlen szerencsétlenség?

ÖRÜLÜNK ÉS SIRUNK...

Az erdélyi részek visszatéréséről, a határon túl maradt testvéreink szenvedéseiről szóltak a református tanfőiskola közgyűlésén

A Ref. Tanfőiskola az erdélyi részek visszatérésének alkalmából csütörtökön délután díszközgyűlést tartott a ref. egyház tanácstermében. A díszközgyűlésen megjelent Debrecen református tanfőiskola teljes számmal és lelkesen ünnepelték Erdély visszatérését.

A XC. zsolttal élénklése után Molnár Ferenc lelképásztor, iskolaszéki elnök mondott megrázó erjű, gyönyörű imát, megemlékezve a magyar szívek nagy örömről, erdélyi részek hazatéréséről, de könnyes szavakban szólt azokról, akik nem térhettek vissza és szörnyű helyzetben, üldöztetések között kénytelenek élni, naponta új és új bánalmazásokat elviselni.

Ezután Szendy István elnök mondott nagyhatású ünnepi beszédet. — Öröm és fájdalom gyakran találkozik a magyar történelem lapjain — mondotta. Ma is örülünk az ország gyarapodásának, de ugyanakkor együtt szenvedünk azokkal a véreinkkel, akik felháborító inzultusoknak vannak kitéve a román uralom alatt maradt részekben. Nagy hit és bizakodás kell, hogy éljen bennünk ezekben a történelmi napokban. A bizakodásra történelmi multunk reményt is ad, hiszen nincsen még egy nemzet, amelyik a válságos helyzetben olyan szívósan tudta volna kívánni a jövőt, mint a magyar. Az élet és halál Ura, a magyarok Istene hivatást bízott ránk, örállól rendelt Kelet és Nyugat kapujába és megtart bennünket. Isten után a magyar szívek szeretete és hálája Horthy Miklós kormányzó, a legelső magyar ember felé száll. (A díszközgyűlés közönsége felállással hódolt a kormányzó nevének említésekor.) Kérjük Istent, áldja meg őt, hogy érhessek meg mielőbb az örök, Nagy-Magyarország feltámadását. De hálánk és köszönetünk szól a magyarság nagy barátja, Mussolini és Hitler felé is. Örülünk, mert vissza tért az elszakított területek egyrésze és sirunk, mert még mindig hatszáz ezer magyar él sötét balkáni rabságban, embertelen, borzalmas helyzetben, idegen uralom jármában. Ezután Szendy igazgató történelmi visszajelentést nyújtott Erdély multjára, történelmi szerepére és rámutatott történelmi adatok alapján, hogy az „Erdély egyrészt magá ma is birtoklónak semmi joga nincsen ahhoz, hogy Erdély levegőjét szívják. A civilizálatlan románságot a magyar nemzet ajándékozta meg kultúrával. A hála a magyarság 22 éves sanyargatása volt és az, hogy ma üldözött székelyek, megkínzott magyarok ezrel jönnék át a határon és védelem nélkül, átkos, barbár rabságban gyötördik 600.000 magyar, mert nem tagadja meg fajtáját.

— Az országok határát földi kezek szabják meg, de a türelemnek és a nagy igazságtévesnek határát az égtek határozzák el és mi bízunk abban, hogy már nem lesz hosszú testvéreink szenvedése és rövid lesz az út az örök magyar határig — fejezte be szavait Szendy István igazgató.

A nagy lelkesedéssel fogadott ünnepi beszéd után a Himnusz élénklésével ért véget a díszközgyűlés.

A rendes közgyűlés tárgyai

Utána rendes közgyűlést tartott a debreceni ref. tanfőiskola, melyen foglalkoztak a Csapó uccai egyházrésznek az elnökséghez intézett beadványával, melyben kérték, hogy az egyházrészekben megüresedő állásokra a megválasztott fiatal tanerők osztassanak be és ne mindig külsősegekre kerüljenek a fiatal tanerők. A közgyűlés elhatározta, hogy közli az egyházrészekkel, hogy ez a beosztás akkor válik majd lehetségessé, ha a debreceni ref. egyház külön egyházmege lesz és az egyházrészek külön

egyházközségek lesznek.

A református tanfőiskola kimonodta, hogy lelkes áldozatkészséggel támogatja az Erdélyért-akciót és a most folyó gyűjtés eredménye azt mutatja, hogy a tanfőiskola szép eredménnyel járul hozzá az akció sikeréhez.

A közgyűlés kéri illetékes helyen, hogy a mezőgazdasági népiskolák most megnyitott VII. és VIII. osztályában a növendékek oktatására és nevelésére a tanerők a felekezeti arányszámnak megfelelően osztassanak be Debrecenben. A testület az 1941 tavaszán megrendezendő iskolanapra nézve, melyet Debrecen valamennyi elemi iskolájának növendéke együttesen tart meg, a presbyteriumnak részletes előterjesztést és programot küld meg.

Zászlót küldenek visszatért városoknak

A Tanfőiskola nagy lelkesedéssel határozta el, hogy zászlót küldenek több visszatért városnak. — Női bizottság alakult dr. U. Sallay Lajosné vezetésével ennek az akciónak lebonyolítására.

Elhatározták, hogy egyöntetű írással

A TIKÁV csarnok összeomlásának ügye a bíróság elé kerül

A TIKÁV csarnok összeomlásának ügyében az előzetes szemlék jegyzőkönyvei és a szakértői vélemények már elkészültek és az illetékesek előtt vannak. A szakértői vélemények értesülésük szerint a kamara álláspontjának kedvezőek, mert kimondják, hogy a vállalkozó és a tervező felelősséggel tartoznak a történetért, a csarnok összeomlásáért.

Harmincnegye teherkocsiból álló külön vonattal indultak útnak a bősörményi telepések Rónafőre

A földművelésügyi minisztérium a tavaszon értesítette Hajdúböszörmény városát, hogy a mosonmegyei Rónafőre Hajdúböszörményből akár 60 családot áttelepíteni. A felhívásra jelentkeztek is nagyszámú emberek, kedden éjjel az első transzport egy 38 teherkocsiból álló különvonattal útnak is indult.

A virággal díszített teherkocsiba már hétfőn reggel megkezdtek a telepések a berakodást. A nyitott vagonokban darabokra szedett szekerek, tűzifa, eséplőgarnitúra, használtabb bútorok, a csukott vagonokban pedig ágyneműek, élelmiszerek, vetőmagnak való, ketrecekben csirkék, tyukok, varrogép, kerékpár, ruhák s minden elképzelhető háztartási cikk van berakva. A vagonokban a szűkrezabot helyen a telepések gyermekei szoronganak. Ezek az állatok szép számmal. A 32 települő család 117 kisebb, nagyobb gyermeket visz magával. Az egyik

A Debreceni Kereskedő Társulat

**Debreceni
Címtára
1940 évről**

Minden könyvkereskedésben kapható.

lése a tanerők a felekezeti arányszámnak megfelelően osztassanak be Debrecenben. A testület az 1941 tavaszán megrendezendő iskolanapra nézve, melyet Debrecen valamennyi elemi iskolájának növendéke együttesen tart meg, a presbyteriumnak részletes előterjesztést és programot küld meg.

tanítást vezetnek be az iskolákban.

A tisztikart egyhangúlag újból megválasztották, majd a 32 év után tisztességéről lemondott Tóth Sándor könyvtárosnak köszönetet szavazva értékes munkásságáért, utódjául a közgyűlés Vargha Miklóst választotta meg.

Mint ismeretes, a csarnok a télen dőlt össze a tetejére rakódott nagy hótömeg súlya alatt. A gerendák nem bírták tartani é sennek következtében omlott össze a nagy deszka építmény.

A perfelvétel az 55.000 pengős ügyben november 7-én lesz.

A Hortobágyon folyik a rizsarató

Szárítógépen engedik át a learatott rizst

Beszámoltunk már arról többször, hogy a hortobágyi öntözéses gazdaságban szép sikerrel termelnek rizst és az elmúlt évben rekord termést is értek el. A szép eredmény után elhatározták, hogy nagyobb területen ter-

melnek rizst a csárdától nem messze fekvő földeken. Az időjárás eleinte kedvezett a rizsnek, volt víz és eső bőven, de kemény napsütéses idő már nem járt abba az időben, mikor a rizs érése megkívánta volna. Az időjárás tehát nem volt olyan kedvező, mint tavaly, de még így is jó termés van rizsben. Az aratást leányok végezték, sarlóval vágják csomónként a rizst és úgy rakták szekerekre a lecsapott földekről. A szekerek szárítógépezethez hordták a rizst, hogy a szemeket megszársítsák. A szénrel fűtött gép gyorsan és alaposan szárítja a nedves rizs szemeket és így eltárolható, nem romlik meg. A hortobágyi öntözéses gazdálkodás rizs aratásáról a legújabb magyar filmhíradó is beszámol szép képekben a Hungária úti műsorának keretében.

**Esti
Magyarország**

A legkésőbbben megjelenő délutáni lap, tökéletes, mert felöleli a nap összes eseményeit!

1940 október 11., péntek 5

Negyvenkét lopással vádolták a szívhajós tolvajt

A debreceni fogházból állították a törvényszék Viszokay tanácsa elé Nagy Lajos 42 éves napszámost, akit azzal vádolt dr. Szabó Mihály ügyész, hogy 1935-ben részt vett azokban a lopásokban, melyeket Kozma Andras többször büntetett napszámos követett el Debrecenben és a környéken. A baromfiókat lopózták és zsákban hordták a lopott tyúkokat, kacskát, libákat. A két tolvaj nemcsak Debrecenben, hanem Derecskén, Sárádon, Berettyóújfaluban is követett el lopásokat és orgazdának adták el a lopott baromfiókat. Kozma nem került a bíróság elé, mert a csendőri nyomozás után meghalt. A csendőrok előtt tett vallomásában nevezte meg, mint büntársat Nagy Jánost, akit öt hónappal ezelőtt fogtak el és azóta a fogház lakója.

Nagy Lajos, aki szívhajós ember, azt hangoztatta a bíróság előtt, hogy 5 semmit sem tud a lopásról, nem bünyös és csupán Kozma vádaskodott ellene, bosszúból, mert haragos viszonyban voltak. A vádolt kihallgatása során szívrobamot kapott és leste a terem padlójára. Néhány perc múlva magához tért, elmúlt a roham és a bíróság folytatta a tárgyalást.

A bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság 23 hónapban mondotta ki bünyösnek Nagy Lajost és elítélte egy évi börtönrre. Büntetéséből az előzetes fogsággal öt hónapot kitöltőnek vettek.

A mezőgazdaság bajairól beszélt Purgly Emil

Csütörtökön az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányára ülést tartott, melyen Purgly Emil beszédet tartott. Rámutatott arra, hogy a termelés rentabilitásának biztosítására kellene törekedni a gazdasági átalítás helyett. Az Alföldön vannak területek, melyeket megművelni nem lehetett a rossz időjárás miatt. Évek kellene, hogy a károkat helyrehozzák. A magyar földön nem lehet tervgazdálkodást üzni, mert a többi termelési ág sanyúl meg, ha egyes csoportokat ragadnak ki. Dr. Mutschbacher Emil, az OMGE igazgatója sürgette a cenzúra enyhítését, mert országos érdek, elsősorban gazdasági érdek, hogy fontos gazdasági kérdésekről ne zárt ajtók mellett tanácskozzanak, hanem tudjon arról a nyilvánosság is.

Zsebtolvajt fogtak a Rákóczi uccai piacon

Bravurososan fűltek le egy vakmerő zsebtolvajt tegnap délelőtt a Rákóczi uccai zöldségpiacon Szabó István és vitéz Udvarhelyi Gyula piaci ellenőrök. A piaci ellenőrök, akik közül Szabó István rövid idő alatt a harmadik zsebtolvajt teszi ártalmatlanná, egy cigány külsejű, gyanúsán viselkedő férfira lettek figyelmesek. Figyelni kezdték és csakhamar azt látták, hogy a férfi simogatni kezdi az embereket a zsebüik táján. Abban a pillanatban csaptak le rá, amikor keze éppen benne volt egyik piaci vásárló, Ungvári Józsefné Nagyszalonta ucca 8. szám alatti lakos zsebében. Azonnal elfogták a vakmerő zsebtolvajt és előállították a rendőrség-re, ahol megkezdtek kihallgatását. Remény van rá, hogy a rendőrség soktagú, vakmerő zsebtolvajbánda tagjait keríti kézre az elfogott tettes vallomása alapján.

— Tűzhalálra ítélte önmagát. Torma György 54 éves tiszbabúti lakos különös halálnemet választott magának. Egy liter petróleumot vásárolt és azzal végigöntötte ruháját és azt meggyújtotta. Mint egy égő fákllya lobogott s amikorra segítségére siettek, már halott volt. Torma György már régen készült a halálra. Betegsége miatt dobta el magát az életet, azt azonban seaki sem tudja, hogy miért választotta a halálnak ezt a borzalmas nemét.

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debreceen, József kir. herceg uca 1. szám,
Telefon nappal: 27-89. (3 mellékállomás),
éjjel 27-89. — Előfizetési árak havonta
3.— pengő, negyedévenként 9.— pengő,
félévre 18.— pengő, egész évre 36.— pengő.
Ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATA október 5-én reggel 8 órától október 12-én reggel 8 óráig:
„Mégváltó“, Piac u. 18. Telefon: 14-69. — „Muraközy“, Piac u. 72. Telefon: 13-30. — „Boesky“, Cegléd u. 22. Telefon: 29-14. — „Csokonay“, Mester u. 43. Telefon: 10-15. — „Árpád“ fejedelem“, Csapóker, Jánosi uca 44.

Leszámolni a múlttal

Úgy szeretnék elfeledni
S kitépni szívemből a képed:
Ezt a szomorú, bús emléket.

Leszámolni végképp a múlttal
Úgy szeretnék már egyszer végre,
S olyan jó volna, ha rászállhatna
Szívemre egy szent, örökké.

BARNA TIBOR.

— D. dr Révész Imre püspök ma este Budapestre utazik, ahol vasárnap a Károli emlékinnepevényen beszédet mond, hétfőn pedig a ref. Konvent ülésén vesz részt.

— A II. lelkészkepesítő vizsgák hétfő óta folynak. 32 jelentkező vizsgázik és már a szóbeli vizsgákat tartják. A lelkészkepesítő vizsgálatok szombaton nyerne befejezést.

— A Református Konvent ülést tart Budapesten október 14-én, hétfőn délelőtt. Az ülés tárgya a zsinat összehívásának elhatározása lesz. Ha a Konvent kimondja az összehívást, akkor a Zsinat valószínűleg december első napjaiban tartja ülését melyen a visszatért részek bekapcsolódásáról is döntenek.

— Adományok a Kossuth ucai egyházzsír székelykeresztúri segítő akciójára: özv. Konez Aurélné 100 P., Szentgyörgyi Gábor ny. igazgató-tanító 5 P., özv. Bészler Károlyné 10 PP., Baja Mihály ref. lelkész 10 P. Összesen 125 Z.

— A Vasutas Mansz csoport 11-én délután 5 órakor választmányi gyűlést tart. A tagok megjelenését szeretettel kéri az elnökség.

— A szerb miniszterelnök beszéde a kisebbségi kérdékről. Ujvidéken egy gyűlésen a szerb miniszterelnök nagy beszédet mondott, melyben utalt arra, hogy nagy változások előtt áll Európa és ezért az országot új alapokra kell fektetni. Eltökélt szándéka, hogy a kisebbségi kérdést véglegesen rendezze. Ez nemcsak a kisebbségeknek, hanem az országnak is érdeke. Felhívást intézett a néphez, hogy a kisebbségi polgárok iránt a legnagyobb megértést tanúsítsák.

— Romániában a politikai perek felülvizsgálására légionárius bíróság alakult. Felülbírálják a politikai pereket és a bűnös bírákat elítélik. A légionárius ítélőtánc tárgyalásai titkosak és ügyvédek nem jelenhetnek meg. A vádlott maga védekezhet.

— A munkabérek hétszázalékos emelkedése a fővárosnak 572.000 pengős többkiadást jelent. A többletre póthitel veszne igénybe.

— Az érsekújvári és sopronmegyei hetivásárokról is kitiltották a zsidó kereskedőket, akik az országos vásárokon sem árusíthatnak. Az érdekeltek kérelmet nyújtottak be az alispánhoz s abban a rendelkezésnek hat hónapról való felfüggesztését kérik.

— Megsérült az angol királyi pártrónszék a parlamenti ülésteremben a legutóbbi német légitámadás során.

Göring marsall távesővön figyeli a német repülőgépek indulását.

— Megkötötte már életbiztosítását?

— A portugál fővárost ellepték a kivándorlók. Lisszabont, a portugál fővárost elárasztották az idegenek, akik kivándorolni készülnek Európából és az Amerikába induló hajókat várják. A város zsúfolva van idegenekkel, akik a hajó indulásig járják a most megnyitott kiállítást, mely a 800 éves portugál történelem anyagát ismerteti.

— Egyre kevesebb az élelmiszer Franciaországban. Franciaország, ahol igen nagy bőségben éltek az emberek, most szűkölködik a legszükségesebb élelmiszerekben. A franciáknak heti 36 deka hússal, 5 deka sajttal, 10 deka vajjal, havi fél kiló cukorral és napi 35 deka kenyérral kell beérni. A burgonya, tojás ritkaság, alig szerzhető be. Egyre fogy a ruha, cipő, fehérnemű és gyógyszeranyag. Azt tanácsolják a francia háziasszonyoknak, hogy ne mossák el az edényeket, ha azok zsírosak, mert a másnapi főzeléket abban megfőzhetik.

— Görögország nem kap Román petróleumot. A román petróleumkivitel Görögország részére kormányrendelet alapján beszüntették.

— Megkötötte már életbiztosítását?

— Erdélyben összeírják a munkanélkülieket. Október 14-ig minden munkanélkülinek személyi ívet kell benyújtani foglalkozásuk feltüntetésével.

— A budapesti Függetlenségi Kossuth Pártkör feloszlott. Nagy Vince elnök indítványára a közgyűlés mondta ki a feloszlást.

— Elviselhetetlen hőhullám terjedt el Anatóliában. Szerdán délelőtt 38 Celsius fok melegezt mértek. A nagy forróság miatt be kellett zárni az iskolákat.

— Amerikában a hadiipart jelentős külön adókkal terhelik és így elszedik a túlságosan nagy nyereséget. Az új adózást elrendelő törvényt Roosevelt elnök már aláírta.

— Jelentették a debreceni kir. ügyészségnek, hogy Püspökladányban gyermekszülés közben elvérzett Szabó Istvánné. A haláleset ügyében megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogy történt-e gondatlanság.

— Megkötötte már életbiztosítását?

— Eljárás indult a debreceni ügyészségen Waldmann Gyula püspökladányi hentes ellen. A csendőrségi jelentés szerint a henteshez bement Zagyva Imréné és több társa, hogy zsírt vásároljanak és kevés szalonnát. A hentes nem adott a szegény asszonyoknak, bár az üzletében volt zsír és szalonna is. Az asszonyok követelöztek, mire a hentes bezárta az üzletét és nem adott mégsem zsírt, néhány dekát sem. Zagyváné és társai elementek panaszra a csendőrségre. A helyszíni szemle során megállapította a csendőrfőnök, hogy negyven kiló körüli zsír volt még az üzletben, tehát adhatott volna az asszonyoknak.

— Aranylakodalmom 42 unokával.

Vasárnap ünnepelte 50. házassági évfordulóját Török Péter hajdúböszörményi jómódú gazdálkodó és neje Muca Rozália. A férfi 76 és a nő pedig 65 éves, tehát 15 éves volt, amikor férjhez ment. Mindketten ma is jó egészségnak örvendenek. 13 gyermekük volt, ezek közül egy még kicsi korában elhalt, egy pedig a világháborúban hősi halált halt, 11 gyermeke, 42 unokája, 62 keresztgyermek és nagyszámú rokonság ünnepelte a jubiláló házaspárt.

— Súlyos testisértés miatt került a debreceni törvényszék elé Szöke Ferenc debreceni gazdálkodó. A vád szerint botjával fejbeverte Földi Sándor 16 éves fiút, aki koponyarepedést szenvedett. A jelenetnél a fiú hozzátartozói is jelen voltak. Veszekedés indult meg, melynek során Szöket megütötték, sőt a Földiek kutyája is megharapta a gazdálkodót. A tárgyaláson a gazdálkodó azzal védte magát, hogy a fiú gúnyosan rászólt, azért fenyegette meg és azután avatkoztak be a többiek. Dr. Dusa István bejelentette, hogy a fiú állandóan szédült és fájt a feje az erős ütés után és a szédülés következménye lett, hogy később amikor egy fára felmászott vadkörtét szedni lezuhant és meghalt.

Kérte, hogy súlyosabb elbírálás okáért büntető tanács elé vigyék az ügyet. A bíró elrendelte az iratoknak a büntető tanácshoz való átadását.

— Megkötötte már életbiztosítását?

— Eltávolították a Lucaciú-emléktáblát Szatmárnémetiben. Ugyancsak eltávolították a román országőrök által állított keresztet is.

— Bukarestben Lupescuné hat rokonánál házkutatásokat rendeztek. A házkutatások eredményéről még semmit sem tudnak. Lupescu mérnöknei, akinél már régebben is rendeztek házkutatást, 4 millió lei értékű bankjegyeket találtak. A mérnök letartóztatásban van és lakását rendőrök őrzik.

— Öngyilkos lett Máté Miklósné pocsaji 45 éves asszony és az Er vízébe fojtotta magát. Holttestét órák múlva találták meg a partrasodorra. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Temetésére az ügyészség engedélyt adott.

— A román belügyminiszter szerdai rendelete, amellyel a Dél-Erdélyben és a Bánáiban megjelenő összes magyar nyelvű lapokat betiltotta, vonatkozik nemcsak a politikai napilapokra hanem a heti és havi lapokra is. A betiltás a múlt héten már betiltott Brassói Lapokon kívül az alábbi politikai napilapokra vonatkozik: Népszó (Brassó), Aradi Közlöny, Hírlap (Arad), A Hír (Arad), Esti Hírek (Arad), Déli Hírlap (Temesvár), 6 Órai Ujság (Temesvár), Esti Hírek (Temesvár).

— Temesvári német lapot is betiltottak a románok. A román belügyminiszter rendelete alapján a cenzurahivatal a Temesvarer Zeitung németnyelvű napilapot is betiltotta.

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

— A gyülekezési szabadságot Argentínában korlátozzák és a gyűléseken nem szabad sértegetni idegen államok vezetőit. A rendőrség betilthat minden gyűlést, melyen a belső rend zavarására készülnek.

— A Kolozsvárra elhelyezett dr. Gerencsér István piarista tanár tegnap hagyta el Debrecent, első tanári éveinek első működési területét, ahova annyi kedves emlék és szerető barátai szál fűzi. Dr. Gerencsér Istvánt az ifjúság az utóbbi napokban elhalmozta szeretetének és hálájának kifejezéseivel. A dr. Gerencsér alapította „Zrínyi Miklós“ legénykerécsapat búcsúzott el megható ünnepélyes külsőségek között szeretett parancsnokától. Vasárnap az egész intézet ifjúsága egy-egy szál virágot hozott abból az alkalomból, hogy a távozó utójára mond exhortatio-t az ifjúságnak. A gimnázium dísztermében hordták össze a sok-sok virágot, valóságos virágszőnyeg várta a szentbeszédet mondó dr. Gerencsér Istvánt. Nagyhatalú és költői szépségű beszéddel válaszolt az iránta megnyilvánuló szeretetre. Ebben a sok virágban — úgymond — szimbolikusan a debreceni piarista ifjúság a székely népmese hamuban sült pogácsáját adja neki. Ő ezért a három ajándékért cserébe csak Isten igéjét adta, mert ez a legdragabab ajándék. A megható búcsú tegnap folytatódott a pályaudvaron, ahol dr. Gerencsértől végső búcsút vettek debreceni tanítványai, barátai és ismerősei. A tanártárs búcsúztatására megjelent dr. Bátor József igazgató és dr. Batty Miklós házfőnök, valamint a távozó kartertsai is.

— Elítélték egy burgonyadrágítót.

Gémes Ferenc 56 éves hőmezővársárhelyi földműves 13 fillér helyett 24 fillérért árulta a Gülbaba burgonyát. Árdragításért 50 pengőre ítélte a Kúria.

— A romániai zsidó moztulajdonosok október 26-án lejáró helyiségbérletét nem szabad meghosszabbítani. Aki moziengedélyt kért, igazolnia kell keresetny származását.

— Egymilliórd házassági kölcsön. Németországban a család és gyermekvédelem fejlesztése során kifizetett házassági kölcsönök összege meghaladja az egymilliórdot.

— Román főkonzulátus Kolozsváron. Kolozsvári román főkonzullá Jon Chinescu professzort, konzullá Ernst Comanescut neveztek ki.

— Aki teheti, nappal aludjék... Az Aftonbladet című svéd lap jelenti Londonból, hogy az angol kormány attól tart, hogy a szüntelen német bombázások egyre nagyobb próbára teszik az angol főváros erkölcsi ellenálló erejét. A légi riadó miatt ugyanis egész éjszakákat kell sokszor az óvóhelyeken tölteni és egyes óvóhelyeket már hálóteremnek is berendezték. Az angol kormány felszólította London lakosságát, hogy minden rendelkezésére álló szabad időt töltsön alvással, mert nem lehet tudni, hogy éjjel mikor szólnak meg a légvédelmi jelző szirénák.

— Zsidó ünnepi istentiszteletek. A statusquo ante izraelita anyahitközség templomaiban az istentiszteletek rendje folyó hó 11-től 16-ig: péntek délután mindkét templomban 2 órakor Jóm hákkipurim (engesztelés napja), péntek este kól nidré mindkét templomban pont 1-5 órakor, szombat reggel 6, délelőtt tóraolvasás a Deák Ferenc uccában egynegyed 11, a Kápolnási uccában fél 11, hitszónoklat a Deák Ferenc uccában 11, mázki (halottak emlékezte) a Deák Ferenc uccában fél 12, a Kápolnási uccában egynegyed 12, délután mincha mindkét templomban háromnegyed 3, nőlla egynegyed 5, este 5 óra 35 perckor. A bőjt vége 5 óra 35 perckor. Vasárnap reggel mindkét templomban 6, kőznap reggel egynegyed 7, este 5 órakor. Hitszónoklatok péntek este háromnegyed 5, szombat délelőtt 11 órakor a Deák Ferenc uccában. Rabbiság.

Színház, Film, Szórakozás

SZÍNHÁZI MŰSOR:

Október 11-én, pénteken este: **Sárgapitykés közlegény.**
Október 12-én, szombaton este: **Cigányszerlem.**
Október 13-án, vasárnap délután: **Tokaji aszú.**
Október 14-én, vasárnap este: **Cigányszerlem.**
A délutáni előadások 4, az esti előadások 8 órakor kezdődnek.

Sárgapitykés közlegény

Erdélyi Mihály könnyed, mulatságos, tipikusan nyári operettjét újította fel az Ihász-társulat tegnap este szépszájú közönség előtt. **Delly Ferenc** rendezése ötletes, színes. A szereplőgárda teljesítménye elén ezúttal is **Hlatky László** pompás, egyéni ízzel áradó humora, nagyszerű alakítása áll. **Antal Erzi** művészete **Patyolat** Kata figurájában is kitűnően érvényesült. **Apor Klári** a nem egyéniségére szabott szerepben is megcsillogtatta művészetét. Örömmel láttuk **Kárpáti Zoltán** rokonszenves, eredeti tehetségét. Kada **András** szerepében komoly, szép művészi teljesítményt nyújtott s nagy sikere volt. **Madaras Vilma** robbanó temperamentuma, **Antalfy József** pompás komikuma, remek táncal, **Szalma Sándor** tökéletes alakítása, **Mihályi Vilcsi** finom művészete, **Olasz Lajos** pompásan karikírozott **Kiskiesi Istvánja**, **Garamszegi Károly** jó szemre valló figurája, **G. Bagosi Márta** kis szerepében is érvényre jutó tehetsége áll az előadás élén. **Ábrahám Antal**, **Makk Teri**, **Várdi Ancsi** sikerült alakítása hozzájárult a sikerhez **Hernádi karnagy** kitűnő teljesítményével együtt. (k. l.)

SZÍNHÁZI IRODA JELENTÉSE:

Pénteken este a nagyszerű **Sárgapitykés közlegény** szerepel a színház játékrendjén.
Szombaton este ünnepi előadás keretében **Lehár-ciklus** első előadása: **Cigányszerlem** **Sándor Anna**, **Ihász Aladár** igazgató és **Petur Ilka** felléptével. Vasárnap délután rendez helyárák mellett **Tokaji aszú**, este **Cigányszerlem** a színház műsora. Hétfőn este mérsékelt helyárákkal a tavalyi szezon nagy sikere: **Zimberl-zombori szépasszony** kerül színre.

ANSZONY AZ ÖRVÉNYBEN. Ez a címe a Hungária filmszínház új filmjének, mely a francia filmgyártás igen sikerült alkotása. Néhány erkölcsi ember cselekedetéből szövődik a film izgalmas meséje, melyet kiváló színészek elevenítenek meg. A hirdetőben az olasz afrikai hadjárat perge és néhány kép London éjszakai bombázásáról.

KELET FELÉ. A mostani idők dicsőséges, virághullásos nagy ünnepi eseményei vonulnak el a néző előtt válogatott felvételekben, mesteri összeállításban. Valamikor ezt a filmet, helyesebben ezt a sorozatot úgy fogják mutogatni, mint az örök történelem egyik legszebb bizonyosságát, megörökített dicsőségét. Nagy és őszinte magyar siker mellett mutatta be a Vígyszínház.

A Fiedel-trió egyik tagjának megbetegedése miatt novemberre marad a trió október 13-ra tervezett hangversenye

A Zenekedvelők első hangversenye így **Károlyi Gyula Chopin-estje** lesz október 27-én

A késő esti órákban **Heybey Wolfgang** egyetemi lektor értesítette a Zenekedvelők Köre vezetőségét, hogy a budapesti német követtség útján nyert értesülése szerint a **Fiedel-trió** októberre tervezett magyarországi turnéját, amely a 12-iki budapesti koncerttel kezdődött volna, a trió egyik tagjának megbetegedése miatt novemberre halasztja.

A Kör sajnálattal értesíti erről Debrecen zeneértő közönségét és egyben közli a t. bérletivel, hogy a folyó évad első koncertje, amelyen a pompás új hangversenyzenongorát mutatja be, október 27-én lesz.

A Fiedel-trió hangversenyére nagyszámban megváltott napi jegyek árát bárki kívánságára azonnal visszafizeti a Csáthy könyvkereskedésben levő jegyiroda.

Debreceni tisztviselő felesége megmérgezte magát egy budapesti szállodában

A budapesti Nap ucca 6. szám alatt levő **Viktória** szállóban szerdán éjszaka eszméletlenül találtak egy fiatal nőt, aki kedden vett ki szobát a szállodában. **Dr. Fábián Lászlóné** néven jelentette be magát és bejelentőlapjára azt írta, hogy **Debrecenben a Deák Ferenc ucca 21. szám** alatt van állandó lakása. A fiatal asszony kedd este óta nem adott életjelet magáról, ez tünt fel a szállodai személyzetnek és bekopogtatták a szobába. Az ajtó zárva volt, de a kulcs belül volt a zárban. Miután ismételt zörgetésre sem nyitott ajtót, felnyitották a zárat és **dr. Fábián Lászlónét az ágyban találták, szíve már alig dobogott. A kihívott mentők megállapították, hogy 40 darab Sevenal altatót vett be még kedden este 9 óra tájban és azóta feküdt eszméletlenül a bezárt szobában.** Életveszélyes állapotban szállították a Rókus kórházba, ahol meg-

állapították, hogy mivel a mérge már felszívódott a szervezetébe, kevés remény van a fiatal úriasszony életbenmaradásához.

A 30 éves fiatal úriasszony **dr. Fábián László** társadalombiztosító intézeti biztosítási ellenőr felesége. Ez év februárjában tartották esküvőjüket és a fiatal házaspár zavartalan, boldog házasságot élt. **Dr. Fábián Lászlóné** vasárnap utazott el **Debrecenből Budapestre lakó rokonaihoz látogatónak.** Férje tegnap délután hivatalában kollégáitól tudta meg felesége öngyilkossági kísérletét, akik a budapesti lapokban olvastak az esetről. Nyomban szabadságot kért és az esti vonattal Budapestre utazott. A fiatal asszony öngyilkosságának okát titokzatos homály fedi és a budapesti rendőrség megindította a nyomozást ennek felderítésére.

GYÁSZROVAT

Szécsy Mihály 52 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délelőtt 11 órakor lesz a köztemető III. ravatalozó terméből a ref. egyház szertartása szerint. Dankó temetkezési vállalat.

Magyar Erzsébet 30 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután fél 3 órakor lesz a köztemető II.b. ravatalozó terméből a római kat. egyház szertartása szerint. Lakás: Sebes ucca 23. Dankó temetkezési vállalat.

Tóth Elemér 16 hónapos korában elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a köztemető IV. ravatalozó terméből a római kat. egyház szertartása szerint. Dankó temetkezési vállalat.

Gergely Sándor

életének 70-ik évében elhunyt. Temetése pénteken délután fél 3 órakor lesz a köztemető II. B.) ravatalozó terméből a ref. szertartással. Lakás: Károlyi F. J. út 8. Puztai temetkezési intézet.

Tóth Margit

életének 28. évében elhunyt. Temetése pénteken délután 4 órakor lesz a köztemető III. ravatalozójából a ref. szertartással. Lakás: Erdélyi u. 15. Puztai temetkezési intézet.

Debrecen város törvényhatósága hétfőn délután fél 6 órakor tartja kisgyűlést, melyen több fontos vállalatbaadás szerepel. Vállalatbaadásra kerül a vágóhídi mérlegház építési munkáinak készítése és a mérleg szállítása, a nagyerdői új faraktár területén építendő erdőhivatal és erdőőri lakás építési munkája, a hortobágyi esendörklaktanya, Kadarecs-szárd, az állami mentelep épületeinek és Látókép-csárda épületeinek javítási munkái, a Bethlen Gábor tér és a tűzoltólaktanya udvarának burkolási munkája. Előterjesztés kerül a kisgyűlés elé a Huszár Gál uccai sorompóház lebontására. Vállalatba adja a kisgyűlés a Kövesdy árvatartó alapítvány jövedelméből felruházandó gyermekek ruháinak szállítását. Ezenkívül több fontos ügyben hoz határozatot a kisgyűlés, mely előtt délután 4 órai kezdettel közigazgatási bizottsági ülés lesz.

— A „Ferenc József” keserűvíz régóta kitűnően bevált háziszor, megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél, biztos, enyhe és gyorsan ható, természetes hashajtó, — mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

Istállóút a Mikepércsi úton

A Mikepércsi út 1. szám alatt esőtörtökön este hét órakor kigyulladt **Vékony László** ny. vasutas istállója. A tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy az egyik ló lerugta az istálló petróleumlámpáját, a kiömlő petróleum lángalobban és pillanatok alatt tűzborult a száraz alomtól az egész istálló. Mire a tűzoltók kiérkeztek, akkorra egy ló és két csikó összegett. A tüzet félóra alatt eloltották. A kár az istállóépületben 100 pengő, de ha a lovak elpusztulnak, akkor 2100 pengőre emelkedik a kár összege.

— Lossoneczy István főispán szemlét tartott a hajdúmegyei árvíz sújtotta területeken folyó helyreállítási munkálatok felett. A munkálatok szépen haladnak és erősen közelednek a befejezéshez.

— Menekülnek az angolok Gibraltárból. Tegnap hajóra szálltak a még Gibraltárban maradt angolok, főleg asszonyok és gyermekek. A menekülők csak a legszükségesebb podgyászt vitték magukkal.

Közgazdaság

Megállapították az új tengeri árát

Az árelenőrzés országos kormánybiztosa megállapította a szemestengeri legmagasabb árát. A rendelet a hivatalos lap mai számában jelent meg. Eszerint az országot az új kukorica ára szempontjából hat körzetre osztották. Az árak 15 tonnás vasúti kocsi, illetve uszályba rakva a hivatalos lapban feltüntetett körzetek szerint (a római számok az egyes körzetekre megállapított árakat jelentik) a következők:

	1940	Pq
okt.	14.20	14.45
14.70	14.95	15.20
15.95	15.80	16.05
16.30	16.55	16.80
17.55	16.60	16.85
17.10	17.35	17.60
18.35	1941.	
jan.	17.30	17.55
17.80	18.05	18.30
19.05	febr.	18.—
18.25	18.50	18.75
19.—	19.75	19.75
19.75	márc.	18.80
19.05	19.30	19.55
19.80	20.55	20.55
20.55	ápr.	19.50
19.75	20.—	20.25
20.50	21.25	21.25
21.25	máj.	20.20
20.45	20.70	20.95
21.20	21.95	21.95

1941 május elseje után a szemestengeri ára nem változik.

TERMÉNYÁRAK

78 kg-os búza 23.40, rozs 19.40, 65 vagy 66 kg-os takarmányárpa 20.70, kiváló sörárpa 26.35, zab 21.50, finom búzakarpa 17—17.20, a különféle termények változatlanok. 78 kg-os, egészséges, száraz, rostált búza, legalább 150 q-os tételekben, vasúti kocsi rakva, helyt Debrecen: 22.05. A burgonyaárak változatlanok.

DEBRECENI

TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYÁRAK
Tengeri. csöves 12.00—13.00, lucerna 11.50—14.00, széna 7.00—8.00, lóhere 9.50—10.50, szalma 4.60, cukorrépa 4.80.

FERENCVÁROSI SERTÉSVÁSÁR

A tegnapi sertésvásáron drágulás állott be az élősertés árban. Tíz-tizenhat fillérrel drágultak az élőszűlyban számított árak. Ugyancsak jelentős drágulás jelentkezett ennek következtében a hátszalonnaárakban is. Felhajtás 814 darab, valamennyit eladták. A

1940 október 11., péntek 7

vásári állományból angol húsertés-felhajtás volt 567 darab. Árak: uradalmi zsirsértés 160, szedett sertés, elsőrendű 152, középrendű 148, silány minőségű 142, öreg sertés, elsőrendű 148, másodrendű 142, angol tökesértés 148—152, angol sonkasértés 146—152, fél-sértés szalonnával 180, fél-sértés hús 186, hátszalonna, 28 kg-os, sózott 216, hátszalonna, 20 kg-os 194—204, szalámihús 204 fillér kilogrammonként. A vásár irányzata tartott volt.

SPORT

Nagy meglepetés a BSZKRT pontot vett el a Ferencvárosiól

Budapest, október 10. **BESZKÁRT**—**Ferencváros 4:4 (2:1).** NB I-ső osztályú labdarúgómérkőzés, Ullői úti pálya, 5 ezer néző, játékvezető: Iványi.

DVSC győzelme vár Debrecen sporttársadalma a DVSC-MAVAG rangudón

A DVSC sorsdöntő mérkőzés előtt áll, vasárnap Budapest a MÁVAG csapatával játszik. A budapesti gépgyári csapat kitűnő formában levő együttes, egyike azoknak, amelyek legelőször kezdtek meg angol rendszerben játszani és a kitűnő **Opata Zoltán** edző vezetésével ma már szinte hibátlanul játszik ezt a rendszert. Középfedezetük, **Kéri**, a legnagyobb magyar kulancstehetségek egyike és ellene **Sidlik** csak folytonos mozgással, helyváltoztatással boldogulhat. De támadósorában is **Komoretto**, **Muszka** és **Opata II.** kitűnő játékosok. Egyéni teljesítmények alapján mégis reménye van a DVSC-nek győzelemre. **A Keskeny**, **Csokai**, **Erdei II.** védelmi hármas magasan felette áll a MÁVAG hasonló csapatrészenek. Fedezetsorban **Kéri** révén némi plusz mutatkozik a budapestiek javára, de már a **Kristóffal** megerősített DVSC támadósort középen a gólkirály **Sidlik** kel jobbnak tartjuk. Ha a DVSC hagyományos lelkesedésével küzd, akkor idegen pályáról is elhozhatja az olyan fontos két pontot, amivel be is biztosítaná az őszi elsőseget.

A DVSC esőtörtökön kiadós edzést tartott, melyen kitűnő formában mozgottak a játékosok és a támadó nagy gólképességről, lövéformáról tett tanuságot. Összeállítás csak pénteken este lesz, ekkor döntenek, hogy **Vöröss**, vagy **Keskeny** véd-e, valószínű azonban, hogy a kissé elhízott **Vöröss** nem állítják még be. Ugyancsak probléma még, hogy **Kristóff** jobbzsírlót játszik-e vagy balösszekötőt? Előbbi esetben **Dombovári** átmenne balszélre. A valószínű összeállítás **Keskeny** — **Csokai**, **Erdei I.** — **Elek**, **Erdei II.**, **Galambosi** vagy **Gere** — **Dombovári**, **Szabó**, **Sidlik**, **Kristóff**, **Nagy** lesz.

A keleti alsözvettségben bajnoki mérkőzéseket játszanak vasárnap. Debrecenben a **DEAC**—**UKMSC** mérkőzést **dr. Juhász Attila** vezeti. Nyíregyházán az **NyVSC**—**DVSC II.** rangadót **Németh** vezeti, **Mátészalkán** **MVTE**—**DMTE** mérkőzést **Joanovics**, **Nagykállóban** **NSE**—**B. Turull** **Gorondi**, **Csapon** a **CSSE**—**P.** **MÁV** mérkőzést **Gyümölcs** vezetik.

Palotás is amatőr. **Elek** és **Csokai** után a **Bocskai** játékosai közül most **Palotás István** lett amatőr.

Berecz nagyváradi játéka általános feltűnést keltett és valószínűnek tartják, hogy a legközelebbi válogatott mérkőzésen a jobbösszekötői poszt legesélyesebb jelöltje a népszerű **Csicso** lesz.

A **DEAC** és **DGASE** atlétikai bajnoki versenye, amely egyben egyetemi és akadémiái újoncverseny és főiskolai jelvénytörző verseny október 13-án, vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel lesz megtartva az egyetemi sporttelepen.

Vince **Jenő**, az **Újpest** kiváló csatára, a **Bocskai** új híres ötösfogatainak tagja tegnap Debrecenben járt, mégpedig fizleti ügyben. A Létal úton levő kétholdas földjét eladta a városnak. A földön iskolát épített a város. **Vince** **Jenő** felkereste régi ismerőseit és kiment egykori csapatának, a **DVSC**-nek edzésre is.

A **DMTE** ifj. és **Attila FC** játékosai ma este 8 órakor a **DMTE** klubhelyiségben lesznek.

NYILTTÉR

Dr Irházy Ambrus gimnáziumi tanár ellen elkövetett becsületsértéséért ezennel nyilvánosan bocsánatot kérek. Simon László tanítóképzőintézeti tanár, Nagykőrös.

Szappanfőzés lúgkő nélkül

Az Országos Közegészségügyi Intézet tájékoztatása
Mérjük le mérlegen pontosan a szappanfőzésre szánt zsiradék súlyát, mert minden további munkánk ehhez fog igazodni, enélkül a szappanfőzés nem sikerül.

BEVÁSÁRLÁS

Vásároljunk annyiszor 30 deka jóminőségű égetett meszet és annyiszor 42 deka ammóniákszódót, ahány kiló zsirból szappant akarunk főzni. Ha ammóniákszóda nem kapható, akkor helyette kristálysódót vehetünk. A kristálysódóból 1 kiló 12 deka szükséges minden kiló zsiradékra, amelyet a szappanfőzésre akarunk felhasználni.

ELŐKÉSZÍTÉS

Vegyünk elő egy elég nagy üstöt, amelyet mosásnál is szoktunk használni, az üst belsejét gondosan súroljuk ki. Ha rézüstöt használunk, akkor különös gondot kell fordítani a rézroszdától (grünspan) és úgy súroljuk ki, hogy fényes legyen. Az üst olyan nagy legyen, hogy a zsiradék minden kilogrammjára legalább 6-7 liter víz férhessen bele.

LÚGKÖPÖLTŐ

Készítsük elő a szappanfőző folyadékot a következőképpen: a kitisztított üstbe annyiszor öt liter vizet öntünk, ahány kiló zsirunk van. A vízbe beleszórjuk a megvett szódát és kavargatással feloldjuk. Közben az égetett meszet valamilyen tiszta edényben (bádogedény, vasfák, esetleg fa-sajtár) megoltjuk óvatosan, vigyázva arra, hogy a szemünkbe ne freccsenjen. A mesz oltását úgy végezzük, hogy annyiszor egy deciliter vízzel lelocsoljuk, ahány 10 deka égetett meszet kell a fenti számítás szerint felhasználnunk. (Vagyis ha 90 deka meszet fogunk elhasználni, akkor 9 deciliter vízzel.) Mikor a mesz megoltódik, forró lesz, gözölög és porrá szétesik. Ezt a megoltott meszet azután óvatosan beleszórjuk az üstben lévő szódás vízbe és az üstöt melegíteni kezdjük. Mikor az üstben lévő folyadék éppen forrni kezd, vagyis kis buborékokat lök fel, akkor csendesen, gyengébb tűz mellett folytatjuk a forralást még egy negyedóráig. Ezután a tüzet eloltjuk és az üstben keletkezett fehér port leülepedni, a folyadékot feltisztítani hagyjuk. Célszerű az ülepítés alatt az üstöt fedővel befedni, de ha nincs fedőnk, a befedés nem okvetlenül szükséges. Fontos az, hogy az üst tartalmát ne keverjük, ne rázzuk, hanem hagyjuk magára körülbelül egy óráig, vagy amíg a fehér por az üst fenekén összegyűl és felette a folyadék teljesen tiszta marad. Az ülepedés befejezése után nagy merőkanállal óvatosan leszedjük a fo-

lyadék tiszta részét. Ez a kész szappanfőző folyadék, amelyet egy külön edényben gyűjtünk össze. Fontos, hogy a folyadék leszedésénél minél kevesebb fehér por keveredjen hozzá. Ha a merőkanállal a port felkevertük volna, úgy néhány percig megint hagyjuk ülepedni és csak azután folytatjuk tovább a leszedést. Esetleg ferdére állítjuk az üstöt, így a folyadék jobban leszedhető. Ügyeljünk arra, hogy ez a szappanfőző folyadék ne kerüljön se a testünkre (főleg arcunkra), se a ruhánkra és hogy ahhoz gyermek hozzá ne férhessen. Ha a folyadékot leszedjük, az üstben maradt sűrű pépes maradékot öntsük ki olyan helyre, ahol az sem emberben (gyermekben), sem állatban, sem pedig növényzetben kárt nem okozhat. Ezt a maradékot semmire sem lehet felhasználni.

SZAPPANFŐZÉS

Az üstöt ismét kitisztítjuk, óvatosan beleöntjük az összegyűjtött szappanfőző folyadékot, azután hozzáadjuk a felaprított zsiradékot. Most elkezdjük a szappant főzni úgy, amit azt eddig is szoktunk, amíg azt lúgkővel főztük. Vagyis az üstöt melegítjük, tartalmát felforraljuk és közben kavargatjuk is. Hosszabb-rövidebb főzés után a szappanfőző folyadék „megfogja” a tetején úszó zsírt, vagyis nem látunk már rajta külön megolvadt zsiradékot, hanem az egész folyadék egyforma, habos, sűrű tömeggé lesz; ezt jól kavarva tovább forraljuk legalább még két óra hosszat. Néha előfordul, hogy hosszabb főzésnél sem akarja a szappanfőző folyadék „megfogni” a zsírt. Ez olyankor fordul elő, ha a szappanfőző folyadékból nagyon sokat elforraltunk s így az üst tartalma nagyon besűrűsödik. Ilyenkor úgy segítünk, hogy minden kiló felhasznált zsiradékra 2-3 liter forró vagy meleg vizet öntünk az üstbe, jól összekeverjük az üst tartalmát és így főzzük tovább.

A szappanfőzés akkor van befejezve, ha azt látjuk, hogy az üstből kavaróval kivett kis részlet egy pohár forró vízben elkeverve jól feloldódik, átlátszó lesz. Ha nem átlátszó, hanem tejszerű lesz a pohárban lévő víz, akkor a szappant még nem kész, tovább kell főzni.

A kész szappant addig főzzük, amíg az elválik a víztől és a víz tetején összegyűlik. Aki akarja, ezt az elválást konyhasó (kósó) hozzáadásával elősegítheti. Ez úgy történik, hogy állandóan jól kavargatva a fözetet „konyhasót” (kósót) adunk hozzá, amíg csak a kavarásnál jól látjuk, hogy a szappan a folyadék tetején összegyűl, sűrűn összeugrik, elválik és alul a sötét színű vizes folyadék elkülönül. Ha a szappan már magától elvált, konyhasót hozzáadni nem szabad.

Mikor a szappan a folyadék tetején összegyűlt és kissé besűrűsödik, merőkanállal a szokásos módon, óvatosan, zsádkarabokkal vagy vászonnal kibélelt lyukacsos ládába szedjük le és kihűlni, megkeményedni hagyjuk. Eljárástunk azonban úgy is, hogy nem szedjük le a szappant a folyadékról, hanem másnapig ott hagyjuk teljesen kihűlni. Másnap azután egy darabban leemelhetjük a teljesen megszilárdult szappant. Az üstben visszamaradt vizes folyadékot öntsük ki, ügyelve arra, hogy az sem emberben, sem állatban kárt ne tegyen.

ÉLFLMISZER ITAL

„MEGA” borozóban kitűnő fajborok 130 fillértől, kisüstönfőtt pálinkák, frissen csapolt sörök. Dobárnál, Csapó u. 39. 715 10. 24.

Ismét kapható a kitűnő zamatú vörös, zamatos hárslevelű stb. borok. Literenként 1.40-tól. — Dobárnál, MEGA borozó, Csapó u. 39. 715 10. 24.

AJÁNLAT

Poloskairtás ciángázal, lakások átvizsgálását felelősséggel végzi Kiss Zoltán, Kigyó u. 4. 5. szám. 1938 11. 4.

Használt bútorait átcserelem modernre. Minden féle új- és használt bútorok raktáron. Kossuth uca 49. keresztület. 1061 1. 19.

POLOSKAIRTÁSI vállalat, Varga uca 10. sz. Szűcsék. 1308 11. 15.

Paplanokat, pehelyből s vattából, ócska paplanokat portalanítva készít Nagy Gyula paplanos mester, Sas uca 2. sz. 1984 10. 15.

Okmányairól eredetihez hű másolatot készít Berzéli műterme, Piac u. 38. 965 vv.

Fáy-arcokrèmes tégelyeket visszavesz az Arany egyszarvú gyógyszertár. Színház mellett. 1857 10. 16.

Legelőssban fest, tisztít, férfi és női ruhákat Weisz, Arany János u. 29. szám. 1210 vv.

Varrógép, kerékpár, vétel, csere, kölcsönzés, javítás, jótállással. Alkatrészek minden géphez. Eisenberger, Csapó uca 101. szám. 392 10. 21.

Zománcozott tűzhelyek szakszerű javítása, klégett kályhák samottozása, kályhákóppeny készítése. Levencsik Csapó uca 87. sz. 75 10. 15.

Diplomás masszírozó vibrációs fogó s gyógy masszást adok. Pedikűr szalon, Hangya épület. 1242 10. 18.

Aranyat, ezüstöt, briliánsat legmagasabb árrban bevált Pollák Endre ékszerész, Hatvan uca 2. szám. 225 10. 17.

Kalapújdonságok nagy választékban érkeztek. Alakítás modell után 1.50-tól Arany kalapszalomban, Sas uca 4. sz. alatt. 1919 10. 15.

Szörmebundáját már most készíttesse el a tél beálltal előtt Katona Vilmos szücsmesternél, Simonffy uca 2. szám. 1726 11. 8.

Varrógépeket felújít, tökéletesen javít, új alkatrészeket behelyez, raktáron tart Nagy István, Széchenyi 6. 1770 11. 9.

Fehérnemű adjusztáló vasalást vállalok. Nyíl uca 116. sz. 1464

ÜZLET MŰHELY RAKTÁRHELYISÉG

Vendéglőnek, borozónak alkalmas nagy üzlethelyiség, hatalmas borpincével, mellék-helyiségekkel kiadó. a Piac és Arany János u. sarkán. Felvilágosítás a házfelügyelőnél. 1968 10. 15.

ELVESZETT

Elveszett 3 darab bárány. Kishegyes tanya 29. sz. 1841

KERESLET

Fürdőkádat veszek. — Eötvös u. 18. 1837

Zongoragyakorlókat új zongorán elfogadok. — Török Bálint uca 5. sz. 1864

Kombinált szobabútor keresek megvételre. Levelezőlap értesítést Verness Jenő, Pistafiók 202. címre kérek. 1863

Veszek fehér bárányszörmebundát 9-10 éves gyerekre. Cím: Kossuth u. 60. Kereszt-épület. 1842

BÚTOR

Hálószobák, ebédlők, kombinált szobák, konyhaberendezések Salamon bútorüzletben — Jó minőség, előnyös árak. Részletre is, Hunyadi u. 2. szám alatt. 604 12. 23.

Modern háló, félháló, Schöber-ágy, rekámie, garnitúrák, szabóasztal, jégszekrény, székek eladó. Kossuth 49. Kereszt-épület. 1061 1. 19.

Biedermayer díó fényezett kétajtós szekrény, Biedermayer székek, kerti lóca olcsón eladó. Mester uca 40. 1857

VEGYES

Álló kazán, engedélyes 7 négyzetméter fűtő felülettel, olcsón eladó. Cím a kiadóban. 270 vv.

OKTATÁS

Jeles számtanista alsó- sőt t vagy első kereskedelmistát tanítana. Sarók u. 12. 1234

KIADÓ LAKÁS egy szobás

Egy szoba, előszoba, konyha, kamra november 1-re kiadó. Zrinyi uca 6. 1851

KIADÓ LAKÁS két szobás

Kétszobás, előszobás, konyhás lakás minden mellék-helyiségekkel — azonnalra kiadó. Csokonai u. 44. 1865

KIADÓ LAKÁS nagy

November 1-re bérbeadó Simonyi út 36. sz. modern villa. 1238 vv.

Uccai földszintes 5 szobás lakás kiadó azonnal. Kossuth 22. 1846

BÚTOROZOTT SZOBA

Bútorozott szoba fűtőponti fűtéssel, fürdőszobával kiadó. Kossuth u. 39. Házmester. 1814

Uccai kétablakos szobában bútorozott szoba szolid úrnak azonnalra kiadó. Hunyadi u. 6. 1861

Kétszobás komplett úrilakás, egyszobás különbejáratú bútorozott garzon fürdőszobával novemberre kiadó. Simonffy u. 40. 1859

AUTÓ MOTOR KERÉKPÁR

Fiat-Balilla és DKW névvelmelyes autók alkalmi áron eladó. Szoboszlai, Széchenyi u. 24. 1866

Eladó AJS gyártmányú 750-es oldalkocsis motor kerékpár. Cím a kiadó-hivatalban. 1421 vv.

GAZD. ESZKÖZÖK

Könnyű fekete kocsi eladó. Magoss György tér 11. 1781

INGÓSÁG ELADÁS

Építetők! Az Alföldi bontásból mindennemű anyagok, márványok, portálok, ablakok eladó. Az Alföldi előtt levő 2 drb 5.5x12 m-es baraképületek jutányosan eladó. 1800 10. 30.

Egy jól jövedelmező tarhonyagép villanymotorttal együtt eladó. Cím a kiadóban. 1805

Kovács szerszám, tüzelő satu, fűjtató, üllő eladó. Hadházi u. 3. sz. 1852

ELADÓ HAZ

Rákóczi u. 8. számú nagyjövendelmű bérház üzletekkel eladó. 1552 11. 1.

Jókai uca 9. C. számú családi ház, ötszobás lakással, nagy udvarral, tulajdonos címe a kiadóban. 2+

Gerenc József út 4. sz. bérház 3 földszintes és 1 emeleti lakással, két bolthelyiséggel, a város egyik legszebb helyén. Cím a kiadóban. 1+

Eladó Komlóssy út 43. sz. 300 30 négyyszögöles, háromszobás, komfortos villa, igen kedvező feltételekkel. Tulajdonos címe a kiadóban. 8+

ELADÓ HÁZHELY

Komlóssy út 45. és a Dóczy József uccára néző három telek, igen előnyös feltételek mellett, tulajdonos címe megdugt a kiadóban. 5+

Széchenyi uca 85. sz. telek, úgy egy darabban mint parcellákban is megvehető. Felvilágosítás a kiadóban. 4+

Komlóssy út 10. sz. üres telek, házhelynek igen alkalmas, esetleg két részt is osztható. Cím a kiadóban. 3+

Villatelek a Nagyerdő alatt, a Hadházi uccából nyíló Dobsina uccában 268 négyyszögöles villatelek négyyszögölenként 11 pengős árban eladó. Felvilágosítást ad a Kölcsonös Segélyező Egylet bankpénztára. Kossuth uca 8. szám alatt. 140+

Külsővásár-tér 15. sz. 826.60 négyyszögöl telek, két lakással, nagy raktárakkal eladó. Cím a kiadóban. 6+

ELADÓ FÖLD

Eladó 10 hold jól beállított szőlő kövesúthoz egy km. Érdeklődni: Szakolyi község főjegyzőjénél. 329 10. 19

ELADÓ ÁLLAT

2 darab 160 kilós kövér sertés eladó. István malom portásnál. 1856

Eladó és nyújtó a

NYILVÁRTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Felálló nyomdavezető

SZIGETHY KÁROLY

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

A. Miért nem írsz? A héten még csak egy levél jött. Nincs semmi baj. Jó legyél! Csók. I. 1234

ALKALMAZÁST keres nő

Német kisasszony kis gyermekek mellé ajánlkozik. Jelige „Német”. 1848

ALKALMAZÁST nyér nő

Ujságkihordásra nők és férfiak felvételnek. Hír- és piroda. Teleki u. 94. 1862

Német nevelőnőt keresek 5 éves leánykához. Ajánlatot „Alkalmazkodó” jellegre a kiadóba kérek. 1854

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Meg... leányt keresek kis családba mindenestnek. Bizonyítványait hozza magával. Cím a kiadóban. 1858 vv.

ALKALMAZÁST nyér férfi

Kertészt képesítéssel napszám mellett azonnal alkalmaz a kir. ügyészség rabkerteszeté. Jelentkezés a fogházgondnoki irodában. 1822

Fodrászegédet azonnal belépésre felveszek. — Kigyó u. 37. 1853

Egy jó erős sütőegéd felvéteték. Csapó u. 101. 1850

Villanyszerelőt, komoly munkaerőt azonnal felveszek. Mayer mérnök, Kossuth 23. 1847

Férfi szabóegédet és kézilányok azonnal felvétetnek. Tegdes, Kálv. tér. 1855

MOSOTT RONGYOT vesz lapunk nyomdaja